

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)

11 päivänä toukokuuta 2005*

Yhdistetyissä asioissa T-111/01 ja T-133/01,

Saxonia Edelmetalle GmbH, kotipaikka Haslbrücke (Saksa), edustajanaan asianajaja P. von Woedtke,

kantajana asiassa T-111/01,

ja

J. Riedemann selvitystilassa olevan ZEMAG GmbH:n, kotipaikka Zeitz (Saksa), pesänhoitajana, edustajanaan asianajaja U. Vahlhaus, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana asiassa T-133/01,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään V. Kreuznitz ja V. Di Bucci,
prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaaditaan kumoamaan valtiontuesta, jonka Saksa on toteuttanut EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG:n hyväksi (nykyisin Lintra Beteiligungsholding GmbH, yhdessä Zeitzer Maschinenin, Anlagen Geräte GmbH:n, LandTechnik Schlüter GmbH:n, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH:n, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH:n, SKL Spezialapparatebau GmbH:n, Magdeburger Eisengießerei GmbH:n, Saxonía Edelmetalle GmbH:n ja Gothaer Fahrzeugwerk GmbH:n kanssa), 28 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/673/EY (EYVL L 236, s. 3),

**EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN
OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN** (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit M. Jaeger,
P. Mengozzi, M. E. Martins Ribeiro ja F. Dehousse,

kirjaaja: hallintovirkamies D. Christensen,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 29.6.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 1 EY 87 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”

- 2 EY 88 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos komissio vaadittuaan niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, toteaa, että valtion myöntämä tai valtion varoista myönnetty tuki ei 87 artiklan mukaan sovellu yhteismarkkinoille taikka että tällaista tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä. — —”

3 Neuvosto on 22.3.1999 antanut Euroopan yhteisön perustamissopimuksen [88] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL L 83, s. 1).

4 Asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan g alakohdan mukaan ”tuen väärinkäytöllä” tarkoitetaan ”tukea, jota tuensaja on käyttänyt tämän asetuksen 4 artiklan 3 kohdan taikka 7 artiklan 3 tai 4 kohdan nojalla tehdyn päätöksen vastaisesti”, eli tuen myöntämisen vastustamatta jättämistä koskevan päätöksen vastaisesti tai sellaisen päätöksen vastaisesti, jossa tuen todetaan soveltuvan yhteismarkkinoille ja jolle voidaan tarvittaessa asettaa ehtoja ja velvoitteita.

5 Asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio ehdotetun toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille. Päätöksessä pyydetään asianomaista jäsenvaltiota ja muita asianomaisia osapuolia esittämään huomautuksensa asetetussa määräajassa, joka yleensä on enintään yksi kuukausi. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi jatkaa asetettua määräaikaa.”

6 Asetuksen N:o 659/1999 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos komissiolla on miltä hyvänsä taholta saatuja tietoja oletetusta sääntöjenvastaisesta tuesta, se tutkii tiedot viipymättä.

2. Se pyytää tarvittaessa tietoja asianomaiselta jäsenvaltiolta. Tämän asetuksen 2 artiklan 2 kohtaa sekä 5 artiklan 1 ja 2 kohtaa sovelletaan soveltuvin osin.

3. Jos asianomainen jäsenvaltio ei 5 artiklan 2 kohdan mukaisesta muistutuksesta huolimatta anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai jos se antaa puutteelliset tiedot, komissio vaatii päätöksellä, jäljempänä 'tietojen antamista koskeva välipäätös', tietoja annettavaksi. Päätöksessä on eriteltävä vaadittavat tiedot ja asetettava määräaika, jonka kuluessa tiedot on annettava."

7 Asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Mahdollista sääntöjenvastaista tukea koskevan tutkinnan tuloksista on tehtävä päätös 4 artiklan 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti. Jos on kyse muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä, menettely päätetään 7 artiklan mukaisella päätöksellä. Jollei jäsenvaltio noudata tietojen antamista koskevaa välipäätöstä, päätös tehdään saatavilla olevien tietojen perusteella."

8 Asetuksen N:o 659/1999 14 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Sääntöjenvastaista tukea koskevissa kielteisissä päätöksissä komissio päättää, että asianomaisen jäsenvaltion on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet tuen perimiseksi takaisin tuensaajalta, jäljempänä 'takaisinperimistä koskeva päätös'. Komissio ei saa vaatia tuen takaisinperimistä, jos tämä olisi yhteisön lainsäädännön jonkin yleisen periaatteen vastaista.

2. Takaisinperimistä koskevan päätöksen nojalla takaisin perittävään tukeen lisätään korko, jonka suuruuden komissio vahvistaa. Korkoa maksetaan siitä päivästä alkaen, jolloin sääntöjenvastainen tuki on ollut tuensaajan käytössä, sen takaisinperimispäivään asti.

3. Takaisinperiminen on toteutettava viipymättä ja asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön menettelyjen mukaisesti, jos ne mahdollistavat komission päätöksen välittömän ja tehokkaan täytäntöönpanon, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen perustamissopimuksen [242] artiklan nojalla antamien määräysten soveltamista. Tämän toteuttamiseksi, ja jos asia on jonkin kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä, asianomaisten jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki oikeudellisissa järjestelmissään käytettävissä olevat tarpeelliset toimenpiteet, mukaan lukien tilapäiset toimet, sanotun kuitenkin rajoittamatta yhteisön lainsäädännön soveltamista.”

9. Lisäksi asetuksen N:o 659/1999 16 artiklassa, jonka otsikkona on ”Tuen väärinkäyttö”, säädetään seuraavaa:

”Tuen väärinkäyttötapauksissa komissio voi aloittaa 4 artiklan 4 kohdan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn, sanotun kuitenkin rajoittamatta 23 artiklan soveltamista. Tämän asetuksen 6, 7, 9 ja 10 artiklaa, 11 artiklan 1 kohtaa sekä 12, 13, 14 ja 15 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin.”

Asian käsittelyn aiemmat vaiheet

10. Vuonna 1993 kahdeksan entisestä Saksan demokraattisesta tasavallasta kotoisin olevaa yritystä (Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH, LandTechnik Schlüter GmbH, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH, SKL Motoren- und System-

bautechnik GmbH, SKL Spezialapparatebau GmbH, Magdeburger Eisengießerei GmbH, Saxonia Edelmetalle GmbH ja Gothaer Fahrzeugwerk GmbH) yhdistettiin Treuhandanstalt-viraston (josta on sittemmin tullut Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben, jäljempänä BvS) omistamaan EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG -nimiseen holdingyhtiöön rakenneuudistusta ja yksityistämistä varten.

- 11 BvS myi 25.11.1994 allekirjoitetulla yksityistämissopimuksella edellä mainitut kahdeksan yritystä yhtenä kokonaisuutena eräälle saksalaiselle henkilöyhtiölle eli Emans & Partner GbR:lle. Nämä kahdeksan yritystä ja holdingyhtiö EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG, josta sittemmin tuli Lintra Beteiligungsholding GmbH (jäljempänä Lintra-holdingyhtiö) muodostivat täten Lintra-konsernin.
- 12 Saksan liittotasavalta ilmoitti 19.1.1995 päivätyllä kirjeellä komissiolle yksityistämisuunnitelmasta ja siihen liittyvästä tukitoimenpiteitä sisältävästä rakenneuudistussuunnitelmasta.
- 13 Komissio hyväksyi 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä SG (96) D/4218, jonka tiivistelmä julkaistiin EYVL:ssä (EYVL C 168, s. 10; jäljempänä 13.3.1996 tehty päätös), sille ilmoitettujen tukitoimenpiteiden maksun, koska niitä pidettiin yhteensoveltuvina erityisesti EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdan (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohta) kanssa. Tämä päätös annettiin Saksan viranomaisille tiedoksi 23.4.1996 päivätyllä kirjeellä. Lintra-konsernille maksettavaksi hyväksytyjen tukien kokonaismäärä oli 824 200 000 Saksan markkaa (DEM).
- 14 Vaikka alun perin oli suunniteltu, että Lintra-holdingyhtiön tytäryhtiöistä (jäljempänä Lintran tytäryhtiöt tai tytäryhtiöt) tulee kannattavia vuonna 1998, BvS joutui puuttumaan asiaan vuoden 1997 alussa koko konsernin konkurssin välttämiseksi. Sijoittajien kanssa 6.1.1997 tehdyn sopimuksen mukaan BvS vapautti ne kaikista

yksityistämissopimukseen liittyvästä vastuusta. BvS sai vastikkeena oikeuden ostaa milloin tahansa mikä tahansa Lintran tytäryhtiöistä 1 DEM:n symbolisella hinnalla. Kyseisen sopimuksen mukaan Lintra-holdingyhtiön päätavoitteena oli Lintran tytäryhtiöiden tai niiden osien myyminen edelleen uusille sijoittajille.

- 15 Saatuaan 6.1.1997 tehdyn sopimuksen johdosta uudelleen määräysvallan Lintra-konsernissa BvS päätti myydä Saxonian Edelmetallen, joka oli konsernin ainoa yhtiö, joka jo tuolloin oli kannattava ilman uusien tukien myöntämistä. Vereinigte Deutsche Nickelwerke AG osti vuonna 1997 kyseisen kolikoita valmistavan yhtiön, joka on kantajana asiassa T-111/01.
- 16 BvS päätti samanaikaisesti jatkaa monien muiden tytäryhtiöiden, mukaan lukien ZEMAG-yhtiön, rakenneuudistusta, jotta nämä mahdollisesti elinkelpoiset yritykset voitaisiin mahdollisimman pian myydä edelleen teollisille yhteistyökumppaneille. Asiassa T-133/01 kantajana oleva ZEMAG-yhtiö, joka valmistaa koneita ruskohiilikaivoiksiin, myytiin sijoittajille Jacobi & Lobeck vuoden 1997 lopussa.
- 17 BvS:n, Lintra-holdingyhtiön ja jäljellä olevien sijoittajien välillä syyskuussa 1999 tehdyllä sopimuksella BvS osti Lintra-holdingyhtiön 1 DEM:lla. Kyseinen yhtiö on ollut selvitystilassa 1.1.2000 lähtien.
- 18 Saatuaan Saksan liittotasavallalta vuonna 1998 ilmoituksen uusista rakenneuudistuksista komissio esitti 25.6.1998 päivätyssä kirjeessä Saksan viranomaisille joukon kysymyksiä.

19 Komissio ilmoitti Saksan liittotasavallalle 22.6.1999 päivätyllä kirjeellään päätöksensä aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Komissio totesi tässä päätöksessään (EYVL C 238, s. 4), että niiden tukien määrä, jotka todella oli maksettu Saksan viranomaisten ensimmäisen ilmoituksen jälkeen, oli alhaisempi kuin 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä hyväksytty määrä. Komissio totesi kuitenkin, että eräät maksettujen tukien osuudet, mukaan lukien 12 000 000 DEM:n suuruinen maksuvalmiuslaina, eivät kuuluneet 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan. Komissio esitti myös epäilyjä seuraavista seikoista:

— niiden tietojen täydellisyys ja oikeellisuus, jotka oli saatu ennen 13.3.1996 tehtyä päätöstä

— 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksytyjen tukien käyttö

— muiden tukien myöntäminen Lintra-konsernille.

20 Saksan viranomaiset vastasivat 18.10.1999 ja 10.3.2000 päivätyillä kirjeillä niihin kysymyksiin ja toteamuksiin, jotka komissio oli esittänyt EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään. Näistä tiedoista ilmenee erityisesti seuraavaa:

— niiden tukien määrä, jotka BvS oli maksanut Lintra-konsernille Saksan viranomaisten ensimmäisen ilmoituksen jälkeen, oli 658 200 000 DEM

- 31.12.1997 Lintra-holdingyhtiön tileillä oli 34 978 000 DEM
- vuonna 1997 oli myönnetty 12 000 000 DEM:n maksuvalmiuslaina Lintran niille tytäryhtiöille, joiden rakenneuudistuksen oli tarkoitus jatkaa, ja erityisesti ZEMAG-yhtiölle.
- 21 Komissio katsoi nämä tiedot riittämättömiksi ja vaati 1.8.2000 asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan nojalla Saksan viranomaisia toimittamaan sille kuukauden kuluessa välipäätöksen (jäljempänä 1.8.2000 tehty välipäätös) vastaanottamisesta kaikki tarvittavat tiedot, jotta pystyttäisiin toteamaan, kuinka Lintra-holdingyhtiön kulut jakautuvat yksittäisten tytäryhtiöiden kesken ja kuinka Lintra-holdingyhtiön tileillä vielä olevat tukivarat olisi syytä kohdentaa. Komissio kehotti Saksan liittotasavaltaa myös täsmentämään, miltä osin tytäryhtiöiden Lintra-holdingyhtiölle suorittamat maksut oli rahoitettu tuilla, ja korosti, että näiden täsmällisten tietojen puuttuessa se tekee päätöksensä saatavilla olevien tietojen perusteella. Komissio pyysi lopuksi Saksan viranomaisia toimittamaan kopion 1.8.2000 tehdystä välipäätöksestä suoraan mahdollisille tuensaajille.
- 22 Saksan viranomaiset vastasivat tähän välipäätökseen 2.10.2000 päivätyllä kirjeellä, jota täydennettiin 31.10.2000 päivätyllä kirjeellä, jonka liitteenä oli valantehneen tilintarkastajan lausunto, joka koski Lintra-konsernin saaman tuen mahdollista palauttamispyyntöä. Saksan viranomaiset vahvistivat näissä asiakirjoissa, että 34 978 000 DEM:n määrä, jonka Saksan liittotasavalta oli myöntänyt Lintra-konsernille, oli Lintra-holdingyhtiön tileillä 31.12.1997. Lisäksi näistä tiedoista ilmenee, että kyseinen määrä muodostui yhtäältä 22 978 000 DEM:n suuruisesta jäljelle jääneestä määrästä, joka sisältyi Lintra-holdingyhtiön omaan pääomaan ja josta suurin osa (18 638 000 DEM) muodostui tytäryhtiöiden holdingyhtiölle

maksamista konserniavustuksista, ja toisaalta 12 000 000 DEM:n määrästä, joka oli tarkoitettu kattamaan kulut, joihin Lintra-holdingyhtiö oli sitoutunut jatkaakseen Lintran niiden tytäryhtiöiden rakenneuudistusta, joista saattoi tulla kannattavia vuoden 1997 jälkeen.

23 Asianajaja J. Riedemann nimitettiin selvitystilaan asetetun ZEMAG-yhtiön pesänhoitajaksi 1.3.2001.

24 Valtiontuesta, jonka Saksa on toteuttanut EFBE Verwaltung GmbH & Co. Management KG:n hyväksi (nykyisin Lintra Beteiligungsholding GmbH, yhdessä Zeitzer Maschinenin, Anlagen Geräte GmbH:n, LandTechnik Schlüter GmbH:n, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH:n, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH:n, SKL Spezialapparatebau GmbH:n, Magdeburger Eisengießerei GmbH:n, Saxonia Edelmetalle GmbH:n ja Gothaer Fahrzeugwerk GmbH:n kanssa), 28 päivänä maaliskuuta 2001 tekemässään päätöksessä 2001/673/EY (EYVL L 236, s. 3; jäljempänä riidanalainen päätös) komissio totesi, että 623 224 000 DEM:n suuruiset tuet on myönnetty 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisella tavalla (riidanalaisen päätöksen 1 artikla). Komissio totesi sitä vastoin riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa, että tuesta, jonka se oli hyväksynyt Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistukseen, 34 978 000 DEM on EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua väärin käytettyä tukea. Komissio pyysi siten Saksan liittotasavaltaa toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet 34 978 000 DEM:n määrän perimiseksi takaisin Lintra-holdingyhtiöltä ja Lintran tytäryhtiöiltä jäljempänä määritettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Yhtäältä 12 000 000 DEM:n osuus, joka oli myönnetty maksuvalmiuslainoina tietyille Lintran tytäryhtiöille ja jonka ei katsottu kuuluvan 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan, on perittävä takaisin kyseisiltä tytäryhtiöiltä siten, että 4 077 000 DEM:n osuus peritään ZEMAG-yhtiöltä. Toisaalta jäljelle jääneen tuen määrä eli 22 978 000 DEM on perittävä yhteisvastuullisesti takaisin Lintra-holdingyhtiöltä, joka vastaa tuen kokonaismäärästä, ja kaikilta Lintran tytäryhtiöiltä tiettyjen jakoperusteiden mukaisesti. Näiden jakoperusteiden mukaisesti Saksan

liittotasavalta on riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa veloitettu perimään takaisin 3 195 559 DEM Saxonia Edelmetalle -yhtiöltä ja 2 419 271 DEM ZEMAG-yhtiöltä. Saksan liittotasavalta on siten velvollinen perimään takaisin viimeksi mainitulta yhtiöltä yhteensä 6 496 271 DEM. Takaisin perittäviin tukiin lisätään korko siitä alkaen, kun väärin käytetty tuki asetettiin tuensaajien käyttöön, tuen todelliseen takaisinperintään asti.

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 25 Kantajat nostivat nyt käsiteltävänä olevat kanteet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 23.5.2001 ja 12.6.2001 jättämillään kannekirjelmillä, jotka rekisteröitiin asioiksi T-111/01 ja T-133/01.
- 26 Asian T-111/01 kantaja haki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 14.6.2001 jättämässään erillisessä asiakirjassa riidanalaisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä.
- 27 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti hylkäsi tämän väli-toimiha-kemuksen asiassa T-111/01 R, Saxonia Edelmetalle vastaan komissio, 2.8.2001 antamallaan määräyksellä (Kok. 2001, s. II-2335).
- 28 Kirjallinen menettely päätettiin 10.1.2002 asiassa T-111/01 ja asiassa T-133/01 puolestaan 11.1.2002.

29 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu ensimmäinen jaosto) kehotti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella prosessinjohtotoimena asianosaisia vastaamaan tiettyihin kysymyksiin ja esittämään tiettyjä asiakirjoja.

30 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen laajennetun ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 17.12.2003 antamalla määräyksellä asiat T-111/01 ja T-133/01 yhdistettiin suullista käsittelyä ja tuomiota varten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 50 artiklan mukaisesti.

31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätettyä aloittaa suullinen käsittely asianosaisten suulliset lausumat ja heidän vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 29.6.2004 pidetyssä istunnossa.

32 Asian T-111/01 kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

33 Asian T-133/01 kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin se koskee sitä

- toissijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan

  - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 34 Komissio vaatii asioissa T-111/01 ja T-133/01, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien
- hylkää kanteet

  - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

- 35 Molemmat kantajat esittävät kumoamisvaatimustensa tueksi viisi kanneperustetta, joista neljä on kyseisille kantajille yhteisiä ja joita on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näkemyksen mukaan tarkasteltava seuraavassa järjestyksessä: ensimmäiseksi yhteinen kanneperuste, joka perustuu kantajien oikeuksien loukkamiseen EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä; toiseksi kanneperuste, joka perustuu tosiseikkoja koskeviin virheisiin riidanalaisessa päätöksessä (asia T-133/01); kolmanneksi kanneperuste, joka perustuu väitetysti virheelliseen toteamukseen 13.3.1996 tehdystä päätöksessä hyväksytyjen tukien väärinkäyttämisestä (asia T-111/01); neljänneksi yhteinen kanneperuste, joka perustuu komission tekemään virheeseen riidanalaisten tukien saajan määrittämisessä; viidenneksi yhteinen kanneperuste, joka perustuu niiden jakoperusteiden mielivaltaisuuteen, joiden mukaisesti 22 978 000 DEM:n suuruinen palautettava osuus on jaettu

tytäryhtiöiden kesken; lopuksi kuudenneksi yhteinen kanneperuste, joka perustuu väitettyyn arviointivirheeseen siltä osin kuin kyse on riidanalaisten tukien palauttamisvelvollisuuden kohdentamisesta Saxonia Edelmetalle -yhtiön ja ZEMAG-yhtiön yhtiöosuuksien luovutuksen johdosta.

Yhteinen kanneperuste, joka perustuu kantajien oikeuksien loukkaamiseen EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä

Asianosaisten lausumat

— Asia T-111/01

- ³⁶ Asian T-111/01 kantaja esittää, että ne näkökohdat, jotka olivat perustana EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aloittamiselle, eivät koske sitä tai kohdistu siihen. Sitä paitsi riidanalaisen päätöksen 36 perustelukappaleessa vahvistetaan, että sitä koskeva rakenneuudistussuunnitelma on toteutettu onnistuneesti. Se, että Saksan viranomaiset eivät tältä osin ole antaneet komission pyytämiä tietoja ja asiakirjoja, ei saa aiheuttaa vahinkoa kantajalle. Kantaja korostaa, että komission on asetuksen N:o 659/1999 nojalla tehtävä omat tarkastuksensa paikan päällä. Kantaja huomauttaa toisaalta, että komissio vaatii ennalta hyväksytyjen tukien palauttamista. Tämä hyväksyntä oli luonut perustan kantajan perustellulle luottamukselle tukien sääntöjenmukaisuuteen. Kantaja väittää lisäksi, että se ei ollut tietoinen riskistä joutua palauttamaan riidanalaiset tuet, koska se ei ollut tietoinen hyväksymispäätöksen sisällöstä ja koska sitä ei ollut kehoitettu osallistumaan tutkimukseen, joka edelsi EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn

aloittamista. Lisäksi kantaja korostaa, että Lintra-holdingyhtiö oli jättänyt sen täysin tietämättömäksi tuiksi katsottavista rahamääristä. Kantaja toteaa, että jos se olisi ollut tietoinen palauttamisriskistä, se olisi toteuttanut omat tutkimuksensa ja tehnyt Lintra-holdingyhtiön kanssa sopimuksen tämän riskin torjumiseksi.

- 37 Komissio huomauttaa ensiksikin, että oikeutta tukeen koskevassa hallinnollisessa menettelyssä ainoastaan jäsenvaltioilla on kaikki asianosaisille kuuluvat oikeudet. Komissio toteaa mahdollisten ja tosiasiallisten tuensaajien osalta, että sen velvollisuutena on yksinomaan vaatia niitä, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa. Komissio väittää, että se ei ole sitä vastoin missään tapauksessa velvollinen huolehtimaan siitä, että ne, joita asia koskee, tarkistavat jäsenvaltioiden toimittamat tiedot. Komissio huomauttaa, että se on käsiteltävänä olevassa tapauksessa perustanut päätöksensä Saksan liittotasavallan toimittamiin tietoihin ja että kantaja ei ole katsonut tarpeelliseksi osallistua hallinnolliseen menettelyyn, vaikka niitä, joita asia koskee, kehoitettiin esittämään huomautuksensa, kun menettely aloitettiin. Tästä seuraa komission mukaan, että kantaja ei voi nyt moittia komissiota siitä, että se on tehnyt riidanalaisen päätöksen riittämättömien tietojen perusteella. Komissio toteaa tältä osin, että se on noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä asetuksen N:o 659/1999 tältä osin merkityksellisiä säännöksiä.

- 38 Komissio kiistää seuraavaksi kantajan väitteen, jonka mukaan kantajalle ei olisi ilmoitettu 13.3.1996 tehdystä päätöksestä. Komissio katsoo, että koska kantaja ei kiistä saaneensa valtiolta huomattavaa taloudellista tukea, ei ole ajateltavissa, että se ei olisi huomannut saaneensa näitä tukia. Komissio katsoo, että kaikkia taloudellisia toimijoita koskevan huolellisuusvelvollisuuden mukaisesti kantajan olisi pitänyt varmistua siitä, että riidanalaisilla tuilla oli vaadittava komission hyväksyntä. Komissio katsoo näin ollen, että kantaja ei voi vedota tietämättömyyteensä välttyäkseen tuen palauttamiselta.

39 Komissio toteaa lopuksi, että kantaja ei ole oikeassa katsoessaan, että se olisi velvollinen palauttamaan tuen vain, jos se on tehnyt ”virheen”. Mikään ei nimittäin estä sitä, että tuensaajalle aiheutuu haitallisia seuraamuksia asianomaisen jäsenvaltion komissiolle toimittamien tietojen riittämättömyyden johdosta.

— Asia T-133/01

40 Asian T-133/01 kantaja väittää, että komission olisi ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä pitänyt määrittää ja arvioida tosiseikat suorittamalla tarkempi tutkimus. Kantaja katsoo tältä osin, että komissiolla oli sitä kohtaan kyselyvelvollisuus, etenkin sen jälkeen, kun komissio oli myöntänyt, että Saksan viranomaiset eivät olleet voineet toimittaa kaikkia merkityksellisiä tietoja. Kantaja katsoo, että toisin kuin EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätään, vaatimuksia on kohdistettu ainoastaan Saksan liittotasavaltaan eikä niihin kolmansiin osapuoliin, joita asia koskee.

41 Vastauksena komission väitteeseen, jonka mukaan komissio on hallinnollisen menettelyn alkaessa kehottanut niitä osapuolia, joita asia koskee, esittämään huomautuksensa, vastaaja väittää — myöntäen samalla, että sen pesänhoitaja ei ollut osallistunut kyseiseen menettelyyn —, että pesänhoitajalla ei ollut tällöin mahdollisuutta tähän, koska ZEMAG-yhtiön selvitystilamenettely ei ollut vielä alkanut. Kantaja katsoo joka tapauksessa, että toisin kuin komissio väittää, kantajan ei voida katsoa luopuneen vetoamasta riidanalaiseen päätökseen sisältyvään virheellisyyteen sen takia, että se ei ole osallistunut hallinnolliseen menettelyyn. Kantaja katsoo, että jos tällainen päätelmä hyväksyttäisiin, niiden osapuolten, joita asia koskee, kanneoikeus muuttuisi merkityksettömäksi.

- 42 Komissio huomauttaa, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei voida puhua ”kiireellisestä menettelystä”, koska EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely aloitettiin 22.6.1999 ja päätettiin vasta 21 kuukautta myöhemmin, kun riidanalainen päätös tehtiin 28.3.2001. ZEMAG-yhtiöllä olisi näin ollen ollut riittävästi aikaa osallistua tähän menettelyyn. Komissio myös toistaa edellä 37 kohdassa esitetyn kantansa.
- 43 Komissio vastaa kantajan siihen väitteeseen, jonka mukaan kantajan pesänhoitajalla ei ollut mahdollisuutta esittää huomautuksiaan sen takia, että maksukyvyttömyysmenettelyä ei ollut vielä aloitettu, että kantaja jättää tällöin huomiotta sen seikan, että pesänhoitaja ei toimi omissa nimissään ja että kantaja olisi voinut esittää huomautuksia muodollisen tutkintamenettelyn alettua.
- 44 Komissio korostaa lopuksi, että kantaja ei voi vedota tosiseikkoihin tai olosuhteisiin, joista se oli tietoinen muodollisen tutkintamenettelyn aikana, mutta joita se ei ilmoittanut komissiolle saatuaan kehotuksen esittää huomautuksensa. Kantajasta poiketen komissio katsoo, että tällaisella ratkaisulla ei kyseenalaisteta niiden osapuolten kanneoikeutta, joita asia koskee, koska ne voivat edelleen vedota oikeudelliseen perusteeseen, jota ei ole tuotu esiin tutkintamenettelyn aikana, tai komission tekemään arviointivirheeseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 45 Käsiteltävänä olevalla kanneperusteella kantajat moittivat komissiota siitä, että se ei ole ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä vaatinut kumpaakin kantajaa erikseen esittämään huomautuksiaan.

46 Tätä väitettä ei voida hyväksyä.

47 Ensiksikin on todettava, että kun otetaan huomioon valtiontukien valvontamenettelyn yleinen systematiikka, tämä menettely on tuen myöntämisestä yhteisön oikeuden mukaisiin velvoitteisiinsa nähden vastuussa olevaa jäsenvaltiota vastaan aloitettu menettely (asia 234/84, Belgia v. komissio, tuomio 10.7.1986, Kok. 1986, s. 2263, Kok. Ep. VIII, s. 717, 29 kohta, ns. Meura-tapaus ja asia T-109/01, Fleuren Compost v. komissio, tuomio 14.1.2004, Kok. 2004, s. II-127,, 42 kohta) eikä siis tuensaajaa tai tuensaajia vastaan aloitettu menettely (yhdistetyt asiat C-74/00 P ja C-75/00 P, Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 24.9.2002, Kok. 2002, s. I-7869, 83 kohta ja em. asia Fleuren Compost v. komissio, tuomion 44 kohta).

48 Lisäksi vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 88 artiklan 2 kohdan käsitteellä ”ne, joita asia koskee”, viitataan tarkemmin määrittelemättömään kohderyhmään. Tästä näkökohdasta seuraa, että EY 88 artiklan 2 kohdassa ei vaadita sitä, että tiettyjä oikeussubjekteja kehoitetaan erikseen esittämään huomautuksensa. Sen ainoa tarkoitus on velvoittaa komissio toimimaan siten, että kaikki oikeussubjektit, joita asia mahdollisesti koskee, saavat asiasta tiedon ja saavat tilaisuuden esittää huomautuksensa. Ilmoituksen julkaiseminen Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä on näin ollen asianmukainen keino ilmoittaa kaikille niille, joita asia koskee, menettelyn aloittamisesta (asia 323/82, Intermills v. komissio, tuomio 14.11.1984, Kok. 1984, s. 3809, Kok. Ep. VII, s. 667, 17 kohta ja yhdistetyt asiat T-371/94 ja T-394/94, British Airways ym. v. komissio, tuomio 25.6.1998, Kok. 1998, s. II-2405, 59 kohta). Näin ollen tämän oikeuskäytännön mukaan niiden, joita asia koskee, tehtävänä on pääasiallisesti toimia komission tiedonlähteenä EY 88 artiklan 2 kohdan nojalla käytävässä hallinnollisessa menettelyssä (asia T-266/94, Skibsverftsforeningen ym. v. komissio, tuomio 22.10.1996, Kok. 1996, s. II-1399, 256 kohta ja em. yhdistetyt asiat British Airways ym. v. komissio, tuomion 59 kohta).

49 Vaikka käsiteltävänä olevassa asiassa on selvää, että kantajat eivät ole osallistuneet muodolliseen tutkintamenettelyyn, *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*

21.8.1999 julkaistun tiedonannon (EYVL C 238, s. 4) sanamuodosta ilmenee, että niitä osapuolia, joita asia koskee, on kehoitettu esittämään huomautuksensa yhden kuukauden kuluessa komission sen kirjeen julkaisemispäivästä lukien, joka oli päivätty 22.6.1999 ja jolla komissio ilmoitti Saksan liittotasavallalle päätöksestään aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Tällä tiedonannolla, joka sisälsi yhteenvedon edellä mainitusta kirjeestä sekä itse kirjeen sisällön, niille osapuolille, joita asia koskee, ilmoitettiin siten komission päätöksestä aloittaa muodollinen tutkintamenettely kahdeksalle yritykselle, mm. Saxonian Edelmetalle-yhtiölle ja ZEMAG-yhtiölle, rakenneuudistusta varten maksetun tuen osalta.

- 50 On toki täsmennettävä, että pelkkä tiedon saaminen muodollisen menettelyn aloittamisesta ei riitä huomautusten esittämiseen tehokkaalla tavalla. Tältä osin on todettava, että asetuksen N:o 659/1999 6 artiklan 1 kohdassa, jota kyseisen asetuksen 16 artiklan nojalla sovelletaan myös väärin käytettyyn tukeen, säädetään, että ”muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä esitetään asiaan liittyvät oikeudelliset seikat ja tosiseikat lyhyesti, komission alustava arvio — — toimenpiteen tukiluonteesta ja epäilyt toimenpiteen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille”. Tästä seuraa, että muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen on — vaikka päätökseen sisältyvä arviointi onkin väistämättä väliaikainen — oltava riittävän täsmällinen, jotta osapuolet, joita asia koskee, voivat osallistua tehokkaalla tavalla muodolliseen tutkintamenettelyyn, jossa niillä on mahdollisuus vedota argumentteihinsa. Tässä tarkoituksessa on riittävää, että osapuolet, joita asia koskee, ovat tietoisia komission noudattamasta päättelystä.
- 51 On kuitenkin todettava, että kantajat eivät ole väittäneet, että menettelyn aloittamista koskeva päätös olisi perusteltu niin puutteellisesti, etteivät ne tämän vuoksi olisi voineet käyttää tehokkaasti oikeuttaan esittää huomautuksia.
- 52 Vaikka kantajat olisivatkin esittäneet tällaisen väitteen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että komissio on edellä 49 kohdassa mainitussa tiedonannossa

esittänyt riittävän selkeästi epäilynsä sen suhteen, onko 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä asetettuja ehtoja noudatettu, ja se on täten antanut kantajien käyttöä tehokkaasti oikeuttaan esittää huomautuksia. Komissio on nimittäin katsonut ensiksikin, että rakenneuudistussuunnitelmien tärkeimpiä osa-alueita ei ole toteutettu sellaisina kuin ne oli hyväksytty. Komissio katsoi toiseksi, että kyseessä olevat tuet eivät enää kuulu 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan, ja se antoi tältä osin useita konkreettisia esimerkkejä, kuten yritysten tappioiden kattamiseen tarkoitetut tuet sekä tuet, jotka on tarkoitettu investointien rahoittamiseen rakenneuudistussuunnitelmien epäonnistuttua. Komissio esitti myös, että oli mahdollista, että Lintra-konsernin yrityksille oli myönnetty lisätukia yhteensä yli 82 000 000 DEM. Komissio esitti myös epäilyjä näiden tukien soveltavuudesta yhteismarkkinoille erityisesti sen takia, että eräitä tukia oli saatettu käyttää muihin tarkoituksiin kuin Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistukseen ja että rakenneuudistussuunnitelmia ei ollut toteutettu kokonaisuudessaan. Lisäksi komissio kiinnitti Saksan viranomaisten ja mahdollisten asianomaisten osapuolten huomiota nimenomaisesti siihen, että sääntöjenvastaisesti myönnetyt tuet on tarvittaessa perittävä takaisin tuensaajalta.

- 53 Koska komissio on Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistussa tiedonannossa kehottanut aiemmin tehdyllä päätöksellä alun perin hyväksytyyn tuen saajia esittämään huomautuksensa tämän päätöksen mahdollisen rikkomisen osalta sen takia, että näitä tukia on käytetty tämän päätöksen vastaisesti, ja koska kyseessä olevat tuensaajat eivät ole käyttäneet tätä mahdollisuutta, komissio ei ole loukannut tuensaajien oikeuksia (edellä 47 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat Falck ja Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomion 84 kohta ja edellä 47 kohdassa mainittu asia Fleuren Compost v. komissio, tuomion 47 kohta). Lisäksi komission ei voida katsoa olevan vastuussa siitä, että kyseessä oleva jäsenvaltio tai — kuten asian T-111/01 kantaja väittää — Lintra-holdingyhtiö on väitetysti jättänyt ilmoittamatta kantajalle muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta.

- 54 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa asian T-133/01 kantajan väitteellä, jonka mukaan sitä koskeva selvitystilamenettely ei ollut alkanut, kun EY 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely aloitettiin. Kuten komissio on perustellusti väittänyt, kannekirjelmästä nimittäin ilmenee selvästi, että pesänhoitaja toimii vain tässä

ominaisuudessa eikä omissa nimissään. Kuten edellä 49 kohdassa on esitetty, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskevan päätöksen julkaisemisajan kohtana ZEMAG-yhtiöllä, jota kyseisellä päätöksellä nimenomaisesti tarkoitettiin, oli kuitenkin riittävästi aikaa vastata huomautusten esittämistä koskevaan kehoitukseen.

- 55 Vastaavasti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei voi hyväksyä asian T-111/01 kantajan väitteitä siitä, että päätös muodollisen menettelyn aloittamisesta ei koskenut kyseistä kantajaa ja että se ei ollut tietoinen tuen palauttamista koskevasta riskistä. Koska kantaja nimenomaisesti mainitaan useita kertoja kyseisessä päätöksessä ja koska komissio on vähintäänkin esittänyt epäilyjä niiden kaikkien tukien asianmukaisesta käytöstä, jotka se oli 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksynyt Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistusta varten, kyseinen päätös koskee väistämättä asian T-111/01 kantajaa. Komissiota ei voida moittia siitä, että kyseinen kantaja on päättänyt olla esittämättä huomautuksia edellä 49 kohdassa mainitussa komission tiedonannossa esitetyn kehotuksen johdosta.
- 56 Kuten edellä 52 kohdassa on esitetty, muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeva päätös osoittaa toisaalta riittävän selkeästi, että siinä tarkoitetut tuet peritään tarvittaessa takaisin tuensaaajalta asetuksen N:o 659/1999 14 artiklan mukaisesti. Asian T-111/01 kantaja ei näin ollen ole muodollisen menettelyn aloittamispäätöksen julkaisemisen jälkeen voinut olla tietämätön kyseessä olevien tukien palauttamista koskevasta riskistä. Tämän johdosta kantajalle ei liioin voinut syntyä väitettyä perusteltua luottamusta siihen, että kyseessä olevat tuet soveltuvat yhteismarkkinoille — väite, jonka kantaja sitä paitsi itse kumoaa väittäessään, että sille ei ollut ilmoitettu 13.3.1996 tehdystä päätöksestä.
- 57 Toiseksi on hylättävä myös kantajien väite, jonka mukaan Saksan liittotasavallan jätettyä vastaamatta eräiden tietojen antamista koskevaan 1.8.2000 tehtyyn

välipäätökseen komission olisi pitänyt osoittaa kysely suoraan kantajille ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä.

- 58 Vaikka Saksan liittotasavalta olisi todella jättänyt noudattamatta edellä mainittua välipäätöstä, asetuksen N:o 659/1999 13 artiklan 1 kohdasta seuraa tältä osin, että komissio voi tällaisessa tilanteessa lopettaa muodollisen tutkintamenettelyn ja tehdä päätöksen tuen soveltuvuudesta tai soveltumattomuudesta yhteismarkkinoille saatavilla olevien tietojen perusteella. Tässä päätöksessä voidaan asetuksen N:o 659/1999 14 artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti vaatia tuensaajalle jo maksetun tuen takaisinperimistä. Asetuksen N:o 659/1999 16 artiklan mukaan 13 ja 14 artiklan säännöksiä sovelletaan tuen väärinkäyttötapauksissa soveltuvin osin. Näistä säännöksistä seuraa, että toisin kuin kantajat väittävät, komissiolla ei näin ollen ole velvollisuutta osoittaa kyselyjä osapuolille, joita asia koskee, jos jäsenvaltio jättää noudattamatta tietojen antamista koskevaa komission välipäätöstä.
- 59 Lisäksi on todettava, että kantajat eivät käsiteltävänä olevassa asiassa väitä, että ne olisivat asetuksen N:o 659/1999 20 artiklan 3 kohdan nojalla pyytäneet kopion päätöksestä, jossa Saksan liittotasavalta velvoitettiin antamaan tietoja, eivätkä ne väitä etenkään sitä, että ne olisivat siitä huolimatta, että komissio kehotti 1.8.2000 tehdyssä välipäätöksessä Saksan liittotasavaltaa toimittamaan kyseisen välipäätöksen kaikille kyseisten tukien mahdollisille saajille, toimittaneet komissiolle tietoja, joita se ei olisi ottanut huomioon ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä.
- 60 Asian T-111/01 kantaja moittii lopuksi komissiota siitä, että se ei ole tehnyt tarkastuksia paikan päällä, mihin asetuksen N:o 659/1999 säännökset sitä velvoittavat.

- 61 Tätä väitettä, joka ei koske asianomaisille osapuolille EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisen menettelyn aikana kuuluvia oikeuksia vaan niiden tutkimusten laajuutta, joihin komissio ryhtyy valtiontukia tutkiessaan, tarkastellaan jäljempänä 98–100 kohdassa sen kanneperusteen yhteydessä, joka perustuu väitetyksi virheelliseen toteamukseen 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä hyväksytyjen tukien väärinkäyttämisestä.
- 62 Tästä seuraa, että yhteinen kanneperuste, joka perustuu kantajien oikeuksien loukkaamiseen EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä, on näin ollen hylättävä.

Kanneperuste, joka perustuu riidanalaisessa päätöksessä oleviin tosiseikkoja koskeviin virheisiin (asia T-133/01)

Asianosaisten lausumat

- 63 Asian T-133/01 kantaja moittii komissiota siitä, että se on tehnyt riidanalaisen päätöksen neljän virheellisen tosiseikkoja koskevan tiedon perusteella. Ensiksikin, toisin kuin riidanalaisen päätöksen 39 perustelukappaleessa on todettu, ZEMAG-yhtiön vuosina 1994–1997 toteuttamat investoinnit eivät alittaneet alun perin suunniteltuja investointeja. Toiseksi kantaja oli saanut pienemmän määrän (44 977 000 DEM) kuin minkä komissio oli ottanut huomioon riidanalaisen päätöksen 40 perustelukappaleessa (65 617 000 DEM). Kolmanneksi kantaja ei ollut saanut palautettavaksi määrättyjen tukien osalta maksuvalmiuslainaa, vaan rahoitukseen liittyvää tukea. Kantaja kiistää vastauksessaan lopuksi komission väitteet, jotka koskevat sitä, että Lintran tytäryhtiöiden tuotanto-ohjelmaa ei ollut mukautettu markkinatilanteeseen, ja toisaalta Lintra-holdingyhtiön johtajien ammattillista pätevyyttä ja ammattitaitoa.

- 64 Komissio katsoo, että kolmea ensimmäistä väitettä tosiseikkoja koskevista virheistä ei voida hyväksyä. Komission mukaan riidanalaisessa päätöksessä esitetyt toteamukset perustuvat tietoihin, jotka Saksan viranomaiset antoivat vastauksena 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen. Komissio katsoo, että koska kantaja ei ole osallistunut hallinnolliseen menettelyyn, se on luopunut oikeudesta vedota tosiseikkojen virheellisyyteen. Komissio huomauttaa myös, että yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön ja asetuksen N:o 659/1999 säännösten mukaan komissiolla on oikeus lopettaa menettely ja tehdä päätös saatavilla olevien tietojen perusteella, kun jäsenvaltio komission välipäätöksestä huolimatta jättää pyydettyt tiedot antamatta. Vaikka komissio olisikin tehnyt kantajan väittämät virheet, tällä ei komission mukaan olisi vaikutusta riidanalaisen päätöksen oikeellisuuteen, sillä kyseisen päätöksen mukaan tuet on pääasiassa käytetty hyväksytyyn rakenneuudistussuunnitelman mukaisesti. Riidanalaisien tukien palautusta ei ole vaadittu sen takia, että tytäryhtiöt olisivat käyttäneet niitä sääntöjenvastaisesti, vaan sen takia, että ne olivat jääneet Lintra-holdingyhtiön haltuun, ja toisaalta sen takia, että maksuvalmiuslainoja myönnettiin sen jälkeen, kun ensimmäinen rakenneuudistus oli selvästi epäonnistunut.
- 65 Komissio väittää kantajan esittämän neljännen tosiseikkoja koskevan virheen osalta, että koska kyseinen virhe on tuotu esiin ensimmäisen kerran kantajan vastauskirjelmässä ja koska kyseisellä virheellä ei tueta mitään oikeudellista argumenttia, jolla voitaisiin perustella riidanalaisen päätöksen lainvastaisuutta, kyseinen toteamus on jätettävä tutkimatta. Komissio katsoo joka tapauksessa, että väitteiden sisältö on perusteeton, sillä komissio on erityisesti tarkistanut kyseisten tietojen paikkansapitävyyden Saksan viranomaisilta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 66 Komissio väittää, että asian T-133/01 kantaja ei ole oikeutettu esittämään edellä 63 kohdassa esitettyjä tosiseikkoja koskevia väitteitä, koska se ei ole vedonnut niihin

riidanalaisia tukia koskevassa tutkintamenettelyssä. Lisäksi komissio katsoo, että väitetty tosiseikkoja koskeva neljäs virhe on jätettävä tutkimatta, koska kyseinen virhe on tuotu esiin liian myöhään eli vasta kantajan vastauskirjelmässä.

- 67 Vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, että kun käsitellään EY 230 artiklaan perustuvaa kumoamiskannetta, yhteisön toimenpiteen lainmukaisuutta on arvioitava niiden tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella, jotka olivat olemassa toimenpiteen toteuttamisen ajankohtana. Erityisesti on todettava, että komission arviointeja on tutkittava ainoastaan niiden seikkojen perusteella, jotka olivat komission tiedossa sen arvioidessa asiaa (edellä 48 kohdassa mainitut yhdistetyt asiat *British Airways ym. v. komissio*, tuomion 81 kohta; asia T-110/97, *Kneissl Dachstein v. komissio*, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2881, 47 kohta ja asia T-123/97, *Salomon v. komissio*, tuomio 6.10.1999, Kok. 1999, s. II-2925, 48 kohta).
- 68 Tästä seuraa, että kun kantaja on osallistunut EY 88 artiklan 2 kohdan mukaiseen tutkintamenettelyyn, se ei ole oikeutettu vetoamaan tosiseikkoihin, jotka eivät olleet komission tiedossa ja joista kantaja ei ollut maininnut komissiolle tutkintamenettelyn aikana. Mikään ei sitä vastoin estä asianomaista riitauttamasta lopullista päätöstä sellaisella oikeudellisella perusteella, jota ei ole esitetty hallinnollisessa menettelyssä (ks. vastaavasti edellä 67 kohdassa mainittu asia *Kneissl Dachstein v. komissio*, tuomion 102 kohta ja edellä 67 kohdassa mainittu asia *Salomon v. komissio*, tuomion 55 kohta).
- 69 Tätä oikeuskäytäntöä ei voida välttämättä ulottaa kaikkiin niihin tapauksiin, joissa yritys ei ole osallistunut EY 88 artiklan 2 kohdan mukaiseen tutkintamenettelyyn. Sulkematta pois sitä, että kyseinen oikeuskäytäntö ei sovellu eräissä täysin poikkeuksellisissa tapauksissa, on kuitenkin todettava, että se soveltuu käsiteltävänä olevassa tapauksessa.
- 70 On nimittäin todettava, että kantaja ei ole käyttänyt oikeuttaan osallistua tutkintamenettelyyn, vaikka on selvää, että kantaja erityisesti mainittiin useita

kertoja tutkintamenettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä — erityisesti otsakkeessa ja kyseisen päätöksen 2.1 ja 2.4 kohdassa — ja että kyseisessä päätöksessä tuotiin esiin epäilyjä Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistukseen tarkoitettujen kaikkien tukien asianmukaisesta käytöstä 13.3.1996 tehdyn päätöksen kannalta. On myös selvää, että tosiseikat, jotka komissio otti huomioon riidanalaisen päätöksen 39 ja 40 perustelukappaleessa, perustuvat tietoihin, jotka Saksan viranomaiset olivat toimittaneet tutkintamenettelyn yhteydessä. Kantajan väitteet, jotka koskevat investointien määrää ja saatujen tukien määrää, ovat täten tosiseikkoja koskevia väitteitä, jotka eivät olleet komission tiedossa sen tehdessä riidanalaisen päätöksen ja joita ei näin ollen voida esittää ensimmäistä kertaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kyseisen päätöksen riitauttamiseksi.

- 71 Sama päätelmä on tehtävä komission väitetysti tekemien tosiseikkoja koskevien niiden virheiden osalta, jotka liittyvät riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappaleessa esitettyihin seikkoihin eli siihen, että Lintra-konsernin tytäryhtiöiden tuotanto-ohjelmaa ei ollut mukautettu markkinatilanteeseen, ja toisaalta Lintra-holdingyhtiön johtajien ammatilliseen pätevyyteen ja ammattitaitoon, ilman että on tarpeen tutkia komission esittämää väitettä siitä, että nämä kantajan vastauskirjelmässä kehitellyt väitteet on esitetty myöhässä. Joka tapauksessa on todettava, että vaikka kyse olisikin tosiseikkoja koskevista virheistä, tällaisilla yleisluonteisilla toteamuksilla ei ole mitään merkitystä sen ratkaisun kannalta, jonka komissio on riidanalaisessa päätöksessä tehnyt.

- 72 Mitä lopuksi tulee oikeudelliseen eikä siis pelkästään tosiseikkoja koskevaan kysymykseen siitä, onko ZEMAG-yhtiö ensimmäisen rakenneuudistussuunnitelman epäonnistuttua saanut riidanalaisesta päätöksestä ilmenevän maksuvalmiuslainan sijasta rahoitukseen liittyvää tukea, kantaja on ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysyttyä erityisesti tätä asiaa esittänyt ainoastaan, että tämä erottelu pääasiallisesti johtuu Lintra-holdingyhtiön käyttämisestä eri termeistä, ilman että kantaja olisi pystynyt täsmentämään, mikä seuraus tällä määrittelyllä voisi olla riidanalaisten tukien palauttamisen kannalta. Tästä seuraa, että tämä väite on tehoton.

- 73 Kanneperuste, joka perustuu riidanalaisessa päätöksessä oleviin tosiseikkoja koskeviin virheisiin, on näin ollen hylättävä.

Kanneperuste, joka perustuu väitetysti virheelliseen toteamukseen komission 13.3.1996 tekemässä päätöksessä hyväksytyjen tukien väärinkäytöstä (asia T-111/01)

Asianosaisten lausumat

- 74 Asian T-111/01 kantaja väittää ensiksikin, että sille vuoteen 1996 mennessä maksetut tuet on käytetty 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisesti, kuten BvS:n Saksan viranomaisille toimittamista tositteista ilmenee. Vaikka riidanalaisessa päätöksessä ei ole eritelty 3 195 559 DEM:n määrää, jonka palauttamista kantajalta vaaditaan osana 22 978 000 DEM:n suuruista osuutta, mikä sellaisenaan on kantajan mukaan lainvastaista, toteutettujen maksujen erittely osoittaa, että ne olivat rakenneuudistussuunnitelman mukaisia ja että ne oli hyväksytty 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä.
- 75 Kantaja väittää siten, että toisin kuin komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, 22 978 000 DEM:n suuruista osuutta ei ole käytetty Lintra-holdingyhtiön eräiden liikkeenjohtopalvelujen maksamiseen vaan yksinomaan rakenneuudistus-toimenpiteiden rahoittamiseen. Kantaja huomauttaa tältä osin, että Saksan hallitus on esittänyt komissiolle 2.10.2000 toimittamassaan tiedonannossa, että Lintra-holdingyhtiön tytäryhtiöille tarjoamat palvelut oli tarkoitettu tukemaan niiden rakenneuudistusta ja että rakenneuudistus ei olisi ollut mahdollinen ilman näitä palveluja. Lisäksi kantaja katsoo, että vaikka tuet olisikin käytetty Lintra-holding-yhtiön suorittamien palvelujen maksamiseen, johon niitä ei kuitenkaan käytetty, kyseessä ei olisi väärinkäyttö. Kantaja nimittäin korostaa, että komissio oli tietoinen

Saksan viranomaisten valitsemasta konsernirakenteesta ja erityisesti siitä, että Lintra oli pelkkä holdingyhtiö, jonka palvelut laskutettiin sen tytäryhtiöiltä sisäisten jakoperusteiden mukaisesti. Koska komissio oli ilmaissut hyväksyvänsä, että tukia käytetään Lintra-holdingyhtiön palvelujen maksamiseen, niiden on katsottava kuuluvan 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan.

- 76 Kantaja moittii riidanalaista päätöstä toiseksi siitä, että se perustuu tukien väitetyn väärinkäytön osalta yksinomaan olettamuksiin, jotka ovat puolestaan seuraus Saksan viranomaisilta saaduista epämääräisistä tiedoista. Kantaja nimittäin katsoo riidanalaisen päätöksen 42 perustelukappaleeseen viitaten, että komissio tukeutuu Saksan liittotasavallan ilmoitukseen, jonka mukaan se ei voi sulkea pois sitä, että tukia on käytetty Lintra-holdingyhtiön palvelujen maksamiseen. Kantajan mukaan olisi kuitenkin pitänyt osoittaa, että näillä tuilla on todella maksettu kyseisiä palveluja.
- 77 Komissio huomauttaa ensiksikin, että 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaan tarkoituksena ei ollut, että Lintra-holdingyhtiö käyttäisi tuen. Asia ei sitä paitsi olisi voinut olla näin, sillä kyseinen yhtiö ei ollut vaikeuksissa oleva yhtiö. Sama koskee sitä, että Lintran tytäryhtiöt käyttivät tuen Lintra-holdingyhtiön palvelujen maksamiseen. Komissio korostaa, että koska 22 978 000 DEM:n määrä on jäänyt Lintra-holdingyhtiön tileille ilman että Saksan viranomaiset ovat voineet antaa täsmällisiä tietoja sen kohdistamisesta ja koska toisaalta tytäryhtiöt ovat vastuussa tämän määrän asianmukaisesta käytöstä, koko tämä määrä on perittävä takaisin Lintra-holdingyhtiöltä ja sen tytäryhtiöiltä. Se seikka, että komissio tiesi Lintra-yhtiön olevan holdingyhtiö, ei merkitse sitä, että tämän yhtiön suorittamat palvelut voitaisiin maksaa tytäryhtiöiden rakenneuudistusta varten hyväksytyllä valtiontuella.

- 78 Komissio katsoo Lintra-holdingyhtiön suorittamien liikkeenjohtopalvelujen osalta toiseksi, että kantaja on useaan otteeseen esittänyt ristiriitaisia väitteitä. Kantaja väittää, että Lintra-holdingyhtiön tytäryhtiöilleen suorittamat palvelut olivat tarpeellisia niiden rakenneuudistusta varten ja että ne olisi siis katsottava 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan kuuluviksi tuiksi. Vaikka kantaja on saanut nämä palvelut valtiontuilla eli ilmaiseksi, se väittää kuitenkin, että se on maksanut nämä palvelut käyttämällä myönnettyjä tukia. Tästä seuraa komission mukaan, että kantaja ei voi uskottavasti väittää, että se on saanut vastiketta vastaan tuet, joiden palauttamista siltä vaaditaan. Komissio katsoo joka tapauksessa, että tuet on perittävä takaisin, koska ei voida varmuudella osoittaa, että ne on käytetty 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisella tavalla. Takaisinperinnän syynä ei siis ole abstrakti konsernirakenne, vaan se, että 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaan Lintran tytäryhtiöt olivat tuensaajia.
- 79 Komissio toteaa lopuksi kantajan väittämien olettamusten osalta, että se nimenomaan ei ole nojautunut tällaisiin otaksumiin. Riidanalaisessa päätöksessä on nimittäin vain todettu, että Saksan viranomaiset eivät voineet sulkea pois sitä, että tytäryhtiöt olivat tosiasiallisesti käyttäneet tuet Lintra-holdingyhtiön palvelujen maksamiseen. Komissio toteaa edelleen, että siinä tapauksessa, että Lintra-holding-yhtiö on käyttänyt tuet, ne on perittävä takaisin tytäryhtiöiltä, jotka ovat vastaanottaneet holding-yhtiön liikkeenjohtopalveluja. Jos kantajalla olisi ollut todisteita siitä, että se ei ole vastaanottanut tällaisia palveluja vastikkeetta, sen olisi pitänyt toimittaa ne komissiolle hallinnollisen menettelyn aikana vastauksena komission kehotukseen esittää asiassa huomautuksia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 80 Asian T-111/01 kantaja kiistää, että 22 978 000 DEM:n suuruinen tukiosuus, jonka pohjalta on laskettu kantajalta riidanalaisessa päätöksessä takaisin vaadittu määrä eli

3 195 559 DEM, on käytetty väärin. Kantajan mukaan tämä tuki on käytetty sen rakenneuudistukseen 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisesti.

- 81 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo, että käsiteltävänä olevaa kanneperustetta on tutkittava kahdessa vaiheessa. Ensiksi on tarkistettava 13.3.1996 tehdyn päätöksen tarkka ulottuvuus. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulee tarkistamaan ottaen huomioon edellä mainitun tutkimuksen, onko komissio voinut riidanalaisessa päätöksessä päätellä, että sitä tukimäärää, jonka pohjalta on laskettu asian T-111/01 kantajalta palautettavaksi vaadittu määrä, on käytetty EY 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla väärin.

— 13.3.1996 tehdyn päätöksen ulottuvuus

- 82 Komissio on 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä ensiksi tutkinut Lintra-holdingyhtiön johtaman kahdeksan tytäryhtiön, muun muassa asian T-111/01 kantajan, yksilöllistä tilannetta taloudelliselta ja yhteiskunnalliselta kannalta sekä tytäryhtiöiden oletetun elinkelpoisuuden kannalta ottaen huomioon Saksan viranomaisten suunnitteleman rakenneuudistuksen. Se totesi myös, että rakenneuudistusta ja yritysten yksityistämistä varten järjestetyn tarjouspyyntömenettelyn jälkeen Saksan viranomaiset hyväksyivät ostotarjouksen, jonka Emans & Partners GbR oli tehnyt kaikista kyseessä olevista yrityksistä, sillä kyseistä tarjousta pidettiin parhaana erityisesti työpaikkojen säilymisen, investointisuunnitelman, ostajan henkilökohtaisen sitoutumisen, Treuhandanstaltia kohtaan olevien taloudellisten velvoitteiden ja kunkin yrityksen tulevaisuudennäkymien kannalta. Treuhandanstalt (josta on sittemmin tullut BvS) luovutti näin ollen ostajille 100 prosenttia Lintra-holdingyhtiöllä olleista yhtiöiden yhtiöosuuksista. Komissio esitti tämän jälkeen yksityiskohtaisesti ne taloudelliset toimenpiteet, joita Saksan viranomaiset suunnittelivat Lintra-konsernin yritysten rakenneuudistusta ja lopullista yksityistämistä varten ja joihin sisältyi myös 970 200 000 DEM:n suuruinen tuki, joka sittemmin aleni 824 200 000 DEM:aan. Komissio on tukien soveltuvuutta koskevassa tarkastelussaan todennut lopuksi, että "tarjouspyyntömenettelystä huolimatta ei ole pystytty löytämään ainoatakaan sijoittajaa, joka olisi ollut valmis ottamaan taloudellisen riskin kyseisten yritysten

rakenneuudistuksesta ilman valtiontukia”, ja että ”koska yritykset oli myyty eniten tarjonneelle, yksityistämissopimuksessa määrätty valtiontuki oli rajattu vain välttämättömimpään, jotta yrityksille annettiin mahdollisuus elvyttää kilpailukykyä pitkällä aikavälillä”. Komissio täsmensi, että ”kaikki yritykset toimivat laajenevilla markkinoilla, joilla ei ole rakenteellista liikakapasiteettia”, ja että ”taloudellinen tuki oli ajallisesti rajattu”. Komissio päätteli tästä, että ”tuet olivat rakenneuudistuksille asetettujen edellytysten mukaisia (kilpailukyky, oikeasuhteisuus ja tuotantokapasiteetin alentaminen)”.

- 83 Komissio on tarkastelunsa lopuksi päätellyt, että ”jos kaikkia rakenneuudistustukia tarkastellaan yhdessä, nämä tuet soveltuvat komission mukaan perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteismarkkinoille, sillä ne rajoittuvat siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, eivätkä ne luo yrityksille minkäänlaista etuoikeutettua asemaa niiden kilpailijoihin nähden”. Komissio totesi toisaalta myös, että ”koska kaikki yritykset olivat sijoittautuneet alueelle, joka kuuluu perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetyn poikkeussäännön soveltamisalaan, ja ottaen huomioon tuettujen yritysten lukumäärän ja koon ja sen, että niiden tuotevalikoimat ovat erilaisia eikä synergiavaikutusta voi siis syntyä, sekä ottaen huomioon myös tukien suhteellisen rajoitetun määrän, kyseessä olevien tukien todetaan soveltuvan yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla”.

- 84 Edellä mainitun 13.3.1996 tehdyn päätöksen tarkastelusta seuraa, että hyväksytyjen tukien saajia olivat Lintran kahdeksan tytäryhtiötä, mukaan lukien asian T-111/01 kantaja, joiden taloudellista ja yhteiskunnallista asemaa sekä elinkelpoisuutta kuvattiin päätöksen sivuilla 1–5, ja tuensaajiin ei kuulunut Lintra-holdingyhtiö, jonka tehtävät muodostuivat konsernin liikkeenjohdosta huolehtimisesta tytäryhtiöiden rakenneuudistuksen ja yksityistämisen mahdollistamiseksi niin pian kuin mahdollista. Vaikka Saksan viranomaisten suunnittelemissa taloudellisilla toimenpiteillä pyrittiin yhtiöiden pääomapohjan vahvistamiseen ja rakenneuudistustoimenpiteiden rahoittamiseen erityisesti siten, että BvS osallistuu tappioihin, investointitukien avulla sekä kattamalla yhtiöiden maksuvalmiustarpeet, 13.3.1996 tehdystä päätöksessä ei hyväksytty sitä, että Lintra-holdingyhtiö voisi käyttää tukia toimintojensa rahoittamiseen. Se, että Saksan viranomaiset ovat voineet maksaa tuet

Lintra-holdingyhtiölle Lintra-konsernin liikkeenjohdon puitteissa, ei estä sitä, että kyseisen konsernin tytäryhtiöiden katsotaan saavan tästä etua (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 172/83 ja 226/83, Hoogovens Groep v. komissio, tuomio 19.9.1985, Kok. 1985, s. 2831, 34 kohta) ja että ne ovat todellisuudessa 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä hyväksytyjen tukien saajia. Tästä seuraa, että komissio on 13.3.1996 tekemässään päätöksessä hyväksynyt tuet yksinomaan Lintran tytäryhtiöiden, mukaan lukien asian T-111/01 kantajan, rakenneuudistusta varten.

— Toteamus sen tukimäärän väärinkäytöstä, jonka palauttamista asian T-111/01 kantajalta vaaditaan

85 Ensiksikin on syytä korostaa, että EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos komissio toteaa, että tukea käytetään väärin, se tekee päätöksen siitä, että asianomaisen valtion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä.

86 Kun EY 88 artiklan 2 kohtaa, asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan g alakohtaa sekä kyseisen asetuksen 16 artiklaa tarkastellaan yhdessä, voidaan todeta, että komission asiana on periaatteessa näyttää, että tuensaaja on käyttänyt komission aiemmalla päätöksellä hyväksymää tukea joko kokonaisuudessaan tai osittain väärin. Jos tämä jää näyttämättä, kyseisten tukien on katsottava kuuluvan komission aiemmin tekemän hyväksymispäätöksen soveltamisalaan. Asetuksen N:o 659/1999 16 artiklassa olevalla viittauksella 13 artiklaan komissiolle annetaan kuitenkin oikeus tehdä päätös muodollisen tutkintamenettelyn päättämisestä saatavilla olevien tietojen perusteella, jos jäsenvaltio ei noudata tietojen antamista koskevaa välipäätöstä. Kun jäsenvaltio jättää siten antamatta riittävän selkeät ja täsmälliset tiedot sellaisten

tukien käyttämisestä, joiden osalta komissio saatavilla olevien tietojen perusteella esittää epäilyksiä aiemman hyväksymispäätöksensä noudattamisesta, komissio on oikeutettu toteamaan, että kyseisiä tukia on käytetty väärin.

87 Lisäksi on todettava, että komissio on käsiteltävänä olevassa tapauksessa riidanalaisen päätöksen 42 perustelukappaleessa todennut seuraavaa:

”Mikäli Lintra-[konsernille] myönnettyjä tukia ei käytetty hyväksytyssä rakenneuudistussuunnitelmassa määriteltymiin tarkoituksiin, ne eivät kuulu 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan. Kyseisen päätöksen mukaan kaikki tuet olisi ollut käytettävä ilman välivaiheita Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistukseen. Ilmoitetussa rakenneuudistussuunnitelmassa ja kyseisessä päätöksessä ei ole kyse tukien käytöstä Lintra[-holdingyhtiössä], joka ei olisi edes voinut saada rakenneuudistustukea, koska se ei ole vaikeuksissa oleva yritys. Rakenneuudistussuunnitelmassa ja 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyssä päätöksessä ei myöskään erikseen mainita, että tytäryhtiöt voisivat käyttää tukia Lintra[-holdingyhtiön] palvelujen ostamiseen. Saksa on vahvistanut pitävänsä mahdollisena, että tytäryhtiöt tosiasiallisesti käyttivät tukia kyseisen yrityksen tarjoamien palvelujen maksamiseen. Lisäksi Saksa esitti vastauksessaan tietojen antamista koskevaan välipäätökseen hyvin ylimalkaisia tietoja Lintra[-holdingyhtiön] kokonaismenoista (henkilöstökustannukset, oikeudelliset kustannukset, toimistotilojen vuokrat jne.) eikä osoittanut täsmällisesti, mitä palveluja kyseinen yritys kulloinkin suoritti millekin tytäryhtiölle maksua vastaan. Koska Saksa ei pystynyt esittämään riittäviä todisteita asiasta, komissio katsoo, että Lintra[-holdingyhtiön] haltuun jääneet 34,978 miljoonaa Saksan markkaa eivät kuulu 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn komission päätöksen soveltamisalaan.”

88 Komissio on riidanalaisen päätöksen 43 perustelukappaleessa päätellyt tästä seuraavaa:

”Lintra[-holdingyhtiön] haltuun jäänyttä 34,978 miljoonan Saksan markan osuutta myönnetystä tuesta ei käytetty hyväksytyn rakenneuudistussuunnitelman määräysten mukaisella tavalla. Näin ollen tuensaaja käytti tukea vastoin 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehtyä päätöstä ja kyseessä on EY — — 88 artiklan 2 kohdassa ja asetuksen (EY) N:o 659/1999 1 artiklan g kohdassa tarkoitettu tuen väärinkäyttö. — — ”

89 Komissio on riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappaleessa todennut 22 978 000 DEM:n suuruudesta, että kyseisen osuuden käytön osalta ”Saksa ei pystynyt esittämään yksityiskohtaista selvitystä vastauksessaan tietojen antamista koskevaan välipäätökseen”. Komissio myös totesi riidanalaisen päätöksen 45 perustelukappaleessa, että ”Saksa ei ole osoittanut, että mainittu — — määrä olisi siirretty edelleen tytäryhtiöille”, ja se toi esiin, että ”Saksalta saatujen tietojen perusteella Lintra[-holdingyhtiö] on epäilemättä vastaanottanut tuen kokonaisuudessaan”. Komissio on tämän johdosta vaatinut, että koko tämä määrä peritään takaisin Lintra-holdingyhtiöltä ja sen tytäryhtiöiltä riidanalaisen päätöksen 46 perustelukappaleessa esitettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti. Kyseisen perustelukappaleen mukaan Saksan liittotasavallan on vaadittava asian T-111/01 kantajaa palauttamaan 3 195 559 DEM.

90 Riidanalaisen päätöksen edellä mainittuja perustelukappaleita tarkasteltaessa ja asiakirja-aineistosta ilmenevien seikkojen perusteella on selvää, että 22 978 000 DEM:n suuruinen tukiosuus on jäänyt Lintra-holdingyhtiön tileille. On myös selvää, että Lintra-holdingyhtiö on Lintra-konsernin liikkeenjohtoon kuuluvaan toimintaansa liittyen suorittanut erilaisia palveluja Lintran tytäryhtiöiden lukuun. Käsiteltävänä olevan kanneperusteen osalta asianosaisten välinen erimielisyys koskee sitä vastoin sitä kysymystä, oliko komissiolla oikeus todeta, että 22 978 000 DEM:n määrää oli käytetty väärin, vaikka komissio ei pystynytkään

määrittämään tämän määrän todellista käyttöä, kun otetaan huomioon se, että Saksan viranomaiset eivät olleet esittäneet yksityiskohtaisia todisteita 1.8.2000 tehdyn tietojen antamista koskevan välipäätöksen johdosta.

- 91 Tältä osin on todettava, että tutkinta, johon komission on ryhdyttävä, merkitsee monitahoisten taloudellisten tosiseikkojen ja olosuhteiden huomioon ottamista ja arviointia. Koska yhteisöjen tuomioistuimet eivät voi korvata monitahoisia taloudellisia tosiseikkoja ja olosuhteita koskevalla omalla arvioinnillaan komission suorittamaa arviointia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan on näin ollen rajoitettava sen tarkistamiseen, että menettelyä ja perusteluvollisuutta koskevia sääntöjä on noudatettu, että tosiseikat pitävät asiallisesti paikkansa, että tosiseikkoja ei ole arvioitu ilmeisen virheellisesti ja että harkintavaltaa ei ole käytetty väärin (asia 138/79, Roquette Frères v. neuvosto, tuomio 29.10.1980, Kok. 1980, s. 3333, Kok. Ep. V, s. 411, 25 kohta; asia C-225/91, Matra v. komissio, tuomio 15.6.1993, Kok. 1993, s. I-3203, Kok. Ep. XIV, s. I-233, 25 kohta; asia T-17/93, Matra Hachette v. komissio, tuomio 15.7.1994, Kok. 1994, s. II-595, 104 kohta; asia T-9/93, Schöller v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1611, 140 kohta; edellä 48 kohdassa mainittu asia Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomion 170 kohta ja asia T-243/94, British Steel v. komissio, tuomio 24.10.1997, Kok. 1997, s. II-1887, 113 kohta).
- 92 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komission toteamusta, jonka mukaan 22 978 000 DEM:n määrää on käytetty väärin, ei rasita ilmeinen arviointivirhe.
- 93 Komissiota ei voida moittia siitä, että se teki riidanalaisen päätöksen, vaikka se ei pystynyt määrittämään kyseessä olevan määrän tosiasiallista käyttöä. Vaikka edellä 86 kohdassa esitetyn mukaisesti komission asiana on periaatteessa näyttää, että sen aiemmin hyväksymiä tukia on käytetty väärin, jäsenvaltion on kuitenkin annettava

kaikki komission pyytämät tiedot tietojen antamista koskevan välipäätöksen johdosta, ja näiden tietojen puuttuessa komissiolla on oikeus tehdä päätös muodollisen tutkintamenettelyn päättämisestä saatavilla olevien tietojen perusteella.

- 94 Asiakirja-aineistosta ilmenee kuitenkin, että vaikka komissio velvoitti Saksan viranomaiset antamaan ”kaikki tiedot, joiden perusteella voidaan määrittää, miten [Lintra-holdingyhtiön] kulut on jaettu tytäryhtiöiden kesken”, ”kaikki tiedot, jotka koskevat holdingyhtiön haltuun jääneen määrän [22 978 000 DEM] mahdollista muuta kohdistamista tytäryhtiöille, toisin sanoen tarkat tiedot liikevaihdosta ja niiden tukien kokonaismäärästä, jotka tytäryhtiöt ovat saaneet rakenneuudistuksen ensimmäisen vaiheen aikana (1994–1996)”, sekä ”kaikki tarpeelliset tiedot, joiden perustella voidaan arvioida, miltä osin tytäryhtiöiden maksamat konserniavustukset on rahoitettu tuilla”, kyseiset viranomaiset eivät toimittaneet tarvittavia tietoja. Saksan viranomaiset ovat nimittäin 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen vastauksena antamassaan 2.10.2000 päivätyssä kirjeessä esittäneet ainoastaan yleisluonteisia lukuja Lintra-holdingyhtiön tileille jääneen 22 978 000 DEM:n määrän kohdistamisesta kyseisen yhtiön suorittamiin eri palveluihin, ilman että kyseiset viranomaiset olisivat voineet täsmentää, miten kyseinen määrä on tarkalleen jakautunut tytäryhtiöiden kesken.

- 95 Näin ollen komissio on ainoastaan seuraavalla kahdella tavalla voinut tulkita sitä seikkaa, että 22 978 000 DEM:n määrä jäi Lintra-holdingyhtiön tileille: ensimmäinen vaihtoehto on se, että Lintra-holdingyhtiö, jolle BvS maksoi tytäryhtiöiden rakenneuudistukseen tarkoitetut tuet, ei ollut maksanut 22 978 000 DEM:n määrää edelleen tytäryhtiöille, jolloin tilanne olisi sen 13.3.1996 tehdyn päätöksen vastainen, jossa hyväksyttiin tukien maksaminen Lintran tytäryhtiöiden rakenneuudistusta varten; toinen vaihtoehto on se, että tytäryhtiöt olivat maksaneet Lintra-holdingyhtiölle palveluista, ja vaikka kyseiset palvelut olikin saatettu suorittaa tytäryhtiöiden rakenneuudistusta varten, Saksan viranomaiset eivät olleet esittäneet mitään täsmällistä näyttöä näiden palvelujen laadusta, kohteesta ja maksuajankohdasta, mikä saattoi näin ollen johtaa komission katsomaan riidanalaisen päätöksen 45 perustelukappaleessa esitetyn mukaisesti, että 22 978 000 DEM:n määrää ei ollut jaettu edelleen tytäryhtiöille, mikä myös oli 13.3.1996 tehdyn päätöksen vastaista.

- 96 Asetuksen N:o 659/1999 mukaan tukea voidaan tosin katsoa käytetyn väärin vain siinä tapauksessa, että tuensaaja on vastuussa tästä menettelystä.
- 97 Kun riidanalaisen päätöksen 43 ja 44 perustelukappaletta tarkastellaan yhdessä, voidaan havaita komission todenneen tältä osin, että tuensaaja, jonka pitäisi olla vastuussa 22 978 000 DEM:n suuruisen määrän väärinkäytöstä, on koko Lintra-konserni 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksytyjen tukien alkuperäisenä saajana. Kuten edellä 84 kohdassa on todettu, 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksytyjen tukien alkuperäisinä saajina pitäisi kuitenkin olla yksinomaan Lintran tytäryhtiöt eikä konserni kokonaisuudessaan. Koska 22 978 000 DEM:n määrä on kuitenkin jäänyt Lintra-holdingyhtiön tileille, komissio on voinut — niiden tietojen perusteella, jotka sillä oli riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä — perustellusti todeta, että näitä tukia ei ollut käytetty 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisesti.
- 98 Toisin kuin kantaja väittää, komission ei ollut liioin täytynyt suorittaa asetuksen N:o 659/1999 22 artiklan 1 kohdan nojalla tarkastuksia paikan päällä ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä.
- 99 On huomattava, että tässä säännöksessä todetaan, että ”jos komissiolla on vakavia epäilyjä siitä, noudatetaanko vastustamatta jättämistä koskevia päätöksiä, myönteisiä päätöksiä tai ehdollisia päätöksiä yksittäisten tukien osalta, asianomaisen jäsenvaltion on sen jälkeen, kun sille on annettu mahdollisuus esittää huomautuksensa, sallittava komission tehdä paikalla tapahtuvia tarkastuskäyntejä”. Asetuksen N:o 659/1999 22 artiklan 1 kohtaa täytyy tarkastella ottamalla huomioon kyseisen asetuksen 20 perustelukappale, jonka mukaan ”paikalla tehtävät tarkastuskäynnit ovat sopiva ja käyttökelpoinen keino tähän tarkoitukseen erityisesti silloin, kun tukea on saatettu käyttää väärin”.

- 100 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kuitenkin riittävää todeta, että sen 2.10.2000 päivätyn vastauksen jälkeen, jonka Saksan viranomaiset antoivat 1.8.2000 tehdyn välipäätöksen johdosta, komissiolla, jolla oli edessään edellä 95 kohdassa esitetyt kaksi vaihtoehtoa, ei voinut enää olla vakavia epäilyjä 13.3.1996 tekemänsä päätöksen noudattamatta jättämisen osalta, siltä osin kuin kyse oli 22 978 000 DEM:n suuruisen määrän käytöstä. Sillä ei näin ollen ollut väitettyä velvollisuutta suorittaa paikan päällä tarkastusta, jolla olisi pyritty tarkistamaan, onko 13.3.1996 tehtyä päätöstä noudatettu.
- 101 Näiden kaikkien syiden johdosta kanneperuste, joka perustuu virheelliseen toteamukseen komission 13.3.1996 tekemässä päätöksessä hyväksytyjen tukien väärinkäyttämisestä, on hylättävä.

Yhteinen kanneperuste, joka perustuu komission virheeseen riidanalaisten tukien saajan määrittämisessä

Asianosaisten lausumat

— Asia T-111/01

- 102 Asian T-111/01 kantaja huomauttaa, että Saksan liittotasavalta on maksanut 13.3.1996 tehdystä komission päätöksessä hyväksytyt tuet suoraan Lintra-holding-yhtiölle. Kantaja, kuten muutkin Lintran tytäryhtiöt, on siis saanut tuet vain välillisesti. Kantajan mukaan komissio on itse vahvistanut tämän väitteen. Komissio nimittäin myönsi Saksan viranomaisille osoitetussa 1.8.2000 päivätystä välipäätöksessä, että saatavilla olevien tietojen perusteella ei ole syytä katsoa, että 34 978 000 DEM:n määrä olisi maksettu tytäryhtiöille. Tästä seuraa kantajan

mukaan, että ainoastaan Lintra-holdingyhtiö voidaan velvoittaa palauttamaan riidanalaiset tuet. Lisäksi kantaja kehottaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta tutkimaan, pitäisikö Lintran ainoa osakkeenomistaja vuosina 1994–1997 sekä BvS ja Saksan liittotasavalta itse velvoittaa palauttamaan tuet.

- 103 Kantaja kiistää myös riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyin Lintra-holdingyhtiön ja sen tytäryhtiöiden välisen solidaarisen vastuun. Tällaiselle solidaariselle vastuulle ei ole minkäänlaista oikeudellista perustaa, ja se johtaa sellaisen ”käänteisen konsernivastuun” hyväksymiseen, jonka mukaan tytäryhtiö on vastuussa emoyhtiönsä veloista. Kantajan mukaan tällaista ei kuitenkaan ole olemassa Saksan oikeudessa eikä sen tietojen mukaan liioin yhteisön oikeudessa. Komissio on hyväksynyt tällaisen solidaarisen vastuun ainoastaan yksinkertaisuussyistä, Lintra-holdingyhtiön maksukyvyttömyystilanteen takia.
- 104 Komissio vastaa tähän, että 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä Lintran tytäryhtiöt määritettiin hyväksytyjen tukien saajiksi. Tästä seuraa komission mukaan, että nämä tytäryhtiöt ovat yhteisvastuussa tukien asianmukaisesta käytöstä. Komissio ei siis menetellyt mielivaltaisesti määrätessään, että väärinkäytetyt tuet peritään takaisin myös tytäryhtiöiltä, jos takaisinperiminen ei onnistu Lintra-holdingyhtiöltä. Komissio esittää tältä osin, että koska Saksan viranomaiset eivät ole käsiteltävänä olevassa tapauksessa pystyneet antamaan luotettavia tietoja myönnettyjen tukien kohteesta, kaikkien tytäryhtiöiden solidaarinen vastuu vaikuttaa välttämättömältä.
- 105 Komission mukaan emoyhtiön veloitteet eivät siis sido kantajaa ”käänteisen konsernivastuun” perusteella, vaan kantajan oman vastuun perusteella, joka sille tuensaajan ominaisuudessa kuuluu. Komission mukaan ainoa syy, jonka takia riidanalaisessa päätöksessä määrätään solidaarisesta vastuusta, on se, että koska komissio oli tietoinen konsernirakenteesta ja suunnitelmasta kanavoida tuet Lintra-holdingyhtiön kautta, se ei voinut sulkea pois sitä, että tuet ovat osittain Lintra-holdingyhtiön tileillä. Komissio lisää joka tapauksessa, että on merkityksetöntä, onko vastineessa kuvattu oikeudellinen tilanne ”vieras Saksan oikeudelle” vai ei, koska

yhteisön oikeutta ei arvioida kansallisen oikeusjärjestyksen valossa. Komissio tuo lisäksi esiin, että kantajan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle esittämä kehoitus tutkia, onko tarpeen, että Saksan liittotasavalta tai BvS palauttavat riidanalaiset tuet, on täysin tarkoitukseton, ja se, onko Lintra-holdingyhtiön ainoa osakkeenomistaja velvoitettava palauttamaan tuki, on puolestaan kansalliseen oikeuteen kuuluva kysymys.

— Asia T-133/01

106 Asian T-133/01 kantaja väittää, että komissio on käyttänyt väärin harkintavaltaansa vaatiessaan sitä palauttamaan tuet. Kantajan mukaan yksinomaan Lintra-holding-yhtiö on nimittäin saanut nämä tuet. Komissio oli sitä paitsi 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä ilmaissut hyväksyntänsä tuille, jotka oli tarkoitettu rakenneuudistus-toimenpiteisiin Lintra-holdingyhtiön yksityistämisen yhteydessä. Näin ollen kantaja kiistää riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyin Lintra-holdingyhtiön ja sen tytäryhtiöiden välisen solidaarisen vastuun 22 978 000 DEM:n suuruisen osuuden osalta sekä osittaisen vastuunsa (4 077 000 DEM:n osalta) maksuvalmiuslainoina myönnettyjen tukien palauttamisen osalta. Kantaja väittää tältä osin, että riidanalaisessa päätöksessä hyväksytyin 4 077 000 DEM:n määrän palauttaminen edes osittain ei voi tulla kyseeseen, sillä kantaja ei edes tiedä, miten komissio on määrittänyt kyseisen määrän.

107 Komissio toteaa ensiksi, että 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaan myönnettyjen tukien saajia olivat Lintran kahdeksan tytäryhtiötä: Ne ovat tällä perusteella vastuussa tukien oikeasta käytöstä.

- 108 Komissio huomauttaa seuraavaksi, että kun se toteaa, että valtiontuki ei sovellu yhteismarkkinoille, sen on määrättävä kyseinen tuki palautettavaksi. Kuten asetuksen N:o 659/1999 14 artiklassa on vahvistettu, komissiolla ei ole tältä osin harkintavaltaa. Tavoite eli edeltävän tilanteen palauttaminen, johon jäsenvaltiolle asetetulla tuen poistamisvelvoitteella pyritään, on saavutettu, kun tuensaaja on palauttanut tuen tarvittaessa viivästyskorokseen.
- 109 Komissio katsoo 12 000 000 DEM:n osuuden osalta, että kyseinen määrä ei kuulu 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan ja että se on siis palautettava. Komissio huomauttaa tältä osin, että 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksytyt tuet oli tarkoitettu tytäryhtiöiden muodostamalle konsernille yhteistä rakenneuudistusta ja yksityistämistä varten. Komission mukaan 12 000 000 DEM:n määrä oli kuitenkin maksettu huhti- ja kesäkuussa 1997 ensimmäisen rakenneuudistuksen epäonnistuttua ja ajankohtana, jolloin konserni oli lähes uudelleenkansallistamistilanteessa, koska BvS oli ottanut sen uudelleen valvontaansa. Komissio katsoo näin ollen, että on selvää, että 12 000 000 DEM:n määrä ei voi kuulua 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan ja että palautusvaatimus on täysin oikeutettu.
- 110 Komissio esittää lopuksi solidaarisen vastuun osalta, että tätä kysymystä on käsitelty riidanalaisessa päätöksessä vain sen takia, että komissio ei voinut sulkea pois sitä, että osa tuista olisi Lintra-holdingyhtiön tileillä. Komissio täsmentää tältä osin, että toisin kuin kantaja väittää, kantaja ei ole vastuussa Lintra-holdingyhtiön veloista. Lintra-holdingyhtiö on sitä vastoin solidaarisessa vastuussa tytäryhtiöiden veloista.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 111 Ensiksi on huomattava, että yhteisön oikeudessa määrätään, että jos komissio toteaa, että tuet eivät sovellu yhteismarkkinoille, se voi velvoittaa jäsenvaltion perimään

nämä tuet takaisin niiden saajilta (asia 70/72, komissio v. Saksa, tuomio 12.7.1973, Kok. 1973, s. 813, Kok. Ep. II, s. 117, 20 kohta; yhdistetyt asiat C-328/99 ja C-399/00, Italia ja SIM 2 Multimedia v. komissio, tuomio 8.5.2003, Kok. 2003, s. I-4035, 65 kohta ja asia C-277/00, Saksa v. komissio, tuomio 29.4.2004, Kok. 2004, s. I-3925, 73 kohta,).

- 112 Tuen lainvastaiseksi toteamisesta seuraa loogisesti lainvastaisen tuen poistaminen perimällä se takaisin, ja poistamisella pyritään palauttamaan aikaisempi tilanne (edellä 111 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 74 kohta).
- 113 Tämä tavoite on saavutettu, kun tuensaaja on palauttanut kysymyksessä olevat valtiontuet tarvittaessa viivästyskorkeineen tai toisin sanoen kun ne yritykset, jotka tuista ovat tosiasiallisesti hyötäneet, ovat palauttaneet ne viivästyskorkeineen. Tämän palauttamisen seurauksena tuensaaja menettää markkinoilla kilpailijoihin verrattuna saamansa edun, ja valtiontuen suorittamista edeltänyt tilanne palautuu (ks. vastaavasti asia C-350/93, komissio v. Italia, tuomio 4.4.1995, Kok. 1995, s. I-699, 22 kohta; asia C-457/00, Belgia v. komissio, tuomio 3.7.2003, Kok. 2003, s. I-6931, 55 kohta ja edellä 111 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 75 kohta).
- 114 Tästä seuraa, että sääntöjenvastaisesti maksetun valtiontuen takaisin maksamisen pääasiallinen tavoite on poistaa kilpailun vääristymä, joka on aiheutunut sääntöjenvastaisesta tuesta saadusta kilpailuedusta (edellä 111 kohdassa mainittu asia Saksa v. komissio, tuomion 76 kohta).
- 115 Asia ei periaatteessa voi olla toisin jäsenvaltion maksamien niiden tukien palauttamisen osalta, joita on komission tekemässä päätöksessä EY 88 artiklan 2 kohdan ja asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan g alakohdan nojalla katsottu käytetyn väärin. Tältä osin on riittävää todeta, että asetuksen N:o 659/1999 16 artiklassa

säädetään muun muassa, että kyseisen asetuksen 14 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin tuen väärinkäyttötapauksissa, siltä osin kuin kyseisessä säännöksessä edellytetään sääntöjenvastaiseksi todetun tuen perimistä takaisin tuensaajalta. Väärin käytetty tuki on näin ollen periaatteessa perittävä takaisin yritykseltä, joka on tosiasiallisesti hyötynyt tuesta, jotta poistetaan kilpailun vääristymä, joka on aiheutunut tästä tuesta saadusta kilpailuedusta.

- 116 Riidanalaisen päätöksen 3 artiklaan sisältyvän sen määräyksen lainmukaisuutta, joka koskee riidanalaisen tukien perimistä takaisin, on tarkasteltava ottamalla huomioon edellä esitetyt seikat. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi tältä osin ensiksi sen 22 978 000 DEM:n suuruista tukiosuutta koskevan palauttamismääräyksen lainmukaisuutta, joka on osoitettu samanaikaisesti Saxonian Edelmetalle-yhtiölle 3 195 559 DEM:n osalta ja toisaalta ZEMAG-yhtiölle 2 419 271 DEM:n osalta. Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulee tutkimaan 12 000 000 DEM:n määrää koskevan palauttamismääräyksen, joka on osoitettu ZEMAG-yhtiölle 4 077 000 DEM:n osalta.

— Riidanalaisia tukia koskeva takaisinperimismääräys riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa esitetyn 22 978 000 DEM:n suuruisen tukiosuuden osalta (asiat T-111/01 ja T-133/01)

- 117 Ensiksi on tuotava esiin, että kuten asian T-111/01 kantajan esittämää edellistä kanneperustetta tarkasteltaessa on todettu, komissio ei ole tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että 22 978 000 DEM:n suuruista tukiosuutta oli käytetty väärin. Lisäksi asian T-133/01 kantaja ei ole vakavasti kiistänyt komission arvioita kyseisen määrän väärinkäytöstä siltä osin kuin tämä määrä koskee kyseistä kantajaa.

- 118 Seuraavaksi on huomautettava, että komissio on riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappaleessa todennut seuraavaa:

”Koska tuki myönnettiin alun perin Lintra-[konsernille] kokonaisuudessaan ja koska tätä [konsernia] ei enää ole olemassa, komissiolla ei ole velvollisuutta tutkia, missä määrin [konserniin] kuuluneet yksittäiset yritykset hyötyivät tuesta. Näin ollen takaisinmaksuvelvollisuus koskee kaikkia yrityksiä, jotka tuen myöntämisen aikaan kuuluivat [konserniin].”

- 119 Komissio on toisaalta todennut riidanalaisen päätöksen 45 perustelukappaleessa seuraavaa:

”Saksalta saatujen tietojen perusteella Lintra[-holdingyhtiö] on epäilemättä vastaanottanut tuen kokonaisuudessaan. Saksa ei ole osoittanut, että mainittu 22,978 miljoonan Saksan markan määrä olisi siirretty edelleen tytäryhtiöille. Näin ollen koko tämä määrä on perittävä takaisin Lintra[-holdingyhtiöltä] ja sen tytäryhtiöiltä.”

- 120 Komissio on seuraavaksi esittänyt tarkemmin yksityiskohtaiset säännöt 22 978 000 DEM:n määrän perimisestä takaisin Lintran tytäryhtiöiltä sellaisten jakoperusteiden mukaisesti, jotka perustuvat niiden tukien suuruuteen, jotka kyseiset yritykset olivat vastaanottaneet ja joiden osalta riidanalaisessa päätöksessä oli todettu, että niitä oli käytetty 13.3.1996 tehdyn päätöksen mukaisesti.

- 121 Komissio on riidanalaisessa päätöksessä päätyntyn siis toteamaan, että koska Saksan viranomaisilta ei ole saatu päinvastaisia tietoja, Lintra-holdingyhtiön tileille jäänyttä 22 978 000 DEM:n määrää ei ole jaettu edelleen tytäryhtiöille. Kuten edellä

64 kohdassa on esitetty, komissio on kirjelmässään myöntänyt myös, että 22 978 000 DEM:n suuruisen määrän perimistä takaisin kantajilta ei ole vaadittu sen takia, että tytäryhtiöt olisivat käyttäneet näitä tukia sääntöjenvastaisesti, vaan sen takia, että tuet olivat jääneet Lintra-holdingyhtiön haltuun.

122 Näin ollen on katsottava, että komissio ei voinut määrätä Saksan liittotasavaltaa perimään kantajilta takaisin niitä määriä, jotka on esitetty riidanalaisen päätöksen 3 artiklaan sisältyvässä toisessa taulukossa, koska riidanalaisen päätöksen itsensä ja komission kirjelmien mukaan nämä yritykset eivät olleet tuensaajia 22 978 000 DEM:n osalta, sillä ne eivät olleet tosiasiallisesti hyötäneet tästä väärin käytetystä määrästä.

123 Tätä arviointia ei voida kyseenalaistaa riidanalaisen päätöksen 44 perustelukappaleessa esitetyllä väitteellä, jonka mukaan tuki oli 13.3.1996 tehdyn päätöksen nojalla alun perin myönnetty Lintra-konsernille kokonaisuudessaan, jolloin komission tehtäviin ei näin ollen kuulunut tutkia, missä määrin konserniin kuuluneet yksittäiset yritykset olivat voineet hyötyä tuesta. On nimittäin riittävää todeta edellä 84 kohdassa esitetyn mukaisesti, että vaikka Lintra-konserni olisi Lintra-holdingyhtiön välityksellä saanut BvS:n maksamat tuet, kaikkien tukien alkuperäisenä saajana ei olisi ollut tytäryhtiöistä ja Lintra-holdingyhtiöstä muodostuva Lintra-konserni, vaan yksinomaan tytäryhtiöt niiden rakenneuudistusta ja yksityistämistä silmällä pitäen. On todettava, että komission esitettyä riidanalaisen päätöksen 42 perustelukappaleessa muun muassa, että Lintra-holdingyhtiö ei edes olisi voinut käyttää tukia, koska se itse ei ollut vaikeuksissa oleva yritys, se on itse myöntänyt, että 13.3.1996 tehdyssä päätöksessä hyväksytyjen tukien alkuperäisenä saajana ei pitänyt olla konserni sellaisenaan. Peruste, johon komissio on nojautunut katsoessaan, että sillä ei ollut velvollisuutta tutkia, missä määrin konserniin kuuluneet yksittäiset yritykset olivat voineet hyötyä 22 978 000 DEM:n määrästä, on näin ollen virheellinen.

- 124 On kuitenkin täsmennettävä, että kun otetaan huomioon käsiteltävänä olevan tapauksen olosuhteet, komissiolla ei ollut velvollisuutta määrittää riidanalaisessa päätöksessä, missä määrin kukin yritys oli hyötynyt 22 978 000 DEM:n määrästä, vaan se saattoi ainoastaan kehottaa Saksan viranomaisia perimään nämä tuet takaisin niiden saajalta tai saajilta, toisin sanoen siltä yritykseltä tai niiltä yrityksiltä, jotka olivat tosiasiallisesti hyötynet niistä. Näin ollen Saksan liittotasavallan olisi yhteisön oikeuden mukaisiin velvoitteisiinsa liittyen pitänyt ryhtyä perimään kyseinen määrä takaisin. Siinä tapauksessa, että jäsenvaltiolle aiheutuu ennalta-arvaamattomia ongelmia sen pannaessa täytäntöön tätä takaisin perimistä koskevaa määräystä, on huomattava, että se saattaa kyseiset ongelmat komission arvioitaviksi, jolloin sen ja jäsenvaltion on muun muassa EY 10 artiklassa ilmaistun lojaalin yhteistyön veloitteen mukaisesti pyrittävä ratkaisemaan kyseiset ongelmat vilpittömän yhteistyön avulla niin, että perustamissopimuksen määräyksiä ja erityisesti sen valtiontukea koskevia määräyksiä noudatetaan täysimääräisesti (ks. erityisesti asia C-303/88, Italia v. komissio, tuomio 21.3.1991, Kok. 1991, s. I-1433, Kok. Ep. XI, s. I-127, 58 kohta ja asia C-382/99, Alankomaat v. komissio, tuomio 13.6.2002, Kok. 2002, s. I-5163, 50 kohta).
- 125 Täsmällisempien tietojen puuttuessa ja sen seikan vuoksi, että tukimäärä oli Lintraholdingyhtiön tileillä, komissio ei sitä vastoin voinut perustellusti ja automaattisesti asettaa kantajille velvollisuutta palauttaa riidanalaiset tuet pelkästään sillä perusteella, että kantajat oli määrätty 13.3.1996 tehdyllä päätöksellä hyväksytyjen tukien alkuperäisiksi saajiksi, kuten komissio on kirjelmässään väittänyt. Tässä lähestymistavassa ei nimittäin oteta huomioon sääntöä, jonka mukaan yrityksen, joka on tosiasiallisesti hyötynyt väärinkäytetyistä tuista, on palautettava saamansa etu.
- 126 Komissio on näin ollen virheellisesti vaatinut Saxonia Edelmetalle -yhtiötä palauttamaan 3 195 559 DEM:n suuruisen määrän ja ZEMAG-yhtiötä palauttamaan 2 419 271 DEM:n suuruisen määrän.
- 127 Tästä seuraa, että riidanalaisen päätöksen 3 artikla on kumottava siltä osin kuin siinä vaaditaan, että Saksan liittotasavalta perii asian T-111/01 kantajalta takaisin 3 195 559 DEM ja asian T-133/01 kantajalta 2 419 271 DEM.

— Määräys riidanalaisen tukien perimisestä takaisin siltä osin kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa mainitusta 12 000 000 DEM:n suuruisesta osuudesta (asia T-133/01)

128 Riidanalaisen päätöksen 29 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Ensimmäisen rakenneuudistuksen epäonnistuttua Lintran tytäryhtiöille myönnettiin 12 miljoonaa Saksan markkaa maksuvalmiuslainan muodossa uuden rakenneuudistuksen valmistelua varten. — — Näillä varoilla maksettiin rästissä olleita laskuja, ja niitä myönnettiin huhti-kesäkuussa 1997 sellaisille tytäryhtiöille, joilla näytti olevan mahdollisuuksia toteuttaa toinen rakenneuudistus. Koska BvS myönsi tämän tuen Lintra-[konsernin] epäonnistuneen ensimmäisen rakenneuudistuksen jälkeen ja ennen valmistelua ollutta toista rakenneuudistusta, se ei kuulu 13 päivänä maaliskuuta 1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan.”

129 Riidanalaisen päätöksen 45 perustelukappaleen mukaan 12 000 000 DEM:n määrän ”voidaan selkeästi katsoa kohdentuneen tytäryhtiöille, joille se myönnettiin sen jälkeen, kun Lintra-[konsernin] ensimmäisen rakenneuudistuksen epäonnistuminen oli tullut tietoon”. Saksan viranomaisten antamien tietojen perusteella 12 000 000 DEM:n määrän palauttamista vaadittiin kyseisiltä tytäryhtiöiltä tähän samaan perustelukappaleeseen sisältyvän taulukon mukaisesti, joka on esitetty toistamiseen riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa.

130 Seuraavaksi on todettava, että asian T-133/01 kantaja ei kiistä riidanalaisen tukien väärinkäyttöä sellaisena kuin se on esitetty riidanalaisessa päätöksessä. On huomattava, että Saksan viranomaisten 10.3.2000 komissiolle osoittaman kirjeen mukaan 12 000 000 DEM:n määrä ei kuulunut komission 13.3.1996 tekemän päätöksen soveltamisalaan. Saksan viranomaiset eivät luopuneet tästä kannasta

2.10.2000 päivätyssä kirjeessään, joka oli vastaus 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen. On siis todettava, että riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä komissiolla oli oikeus katsoa, että 12 000 000 DEM:n määrä ei kuulunut 13.3.1996 tehdyn päätöksen soveltamisalaan ja että se ei liioin ollut sääntöjenmukainen, koska siitä ei ollut muodollisesti ilmoitettu komissiolle.

131 Asian T-133/01 kantaja kiistää kuitenkin toteamuksen, jonka mukaan se olisi saanut osan komission palautettavaksi vaatimasta 12 000 000 DEM:n määrästä, ja se kyseenalaistaa toisaalta tavan, jolla siltä takaisin vaadittu 4 077 000 DEM:n määrä on määritetty.

132 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoo sen kysymyksen osalta, onko ZEMAG-yhtiö tosiasiallisesti hyötynyt 12 000 000 DEM:n määrän jostain osasta, että kun otetaan huomioon tiedot, jotka komissiolla oli saatavilla riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä, asia on todella ollut näin.

133 Tältä osin on todettava, että Saksan viranomaiset väittivät edellä mainitussa 10.3.2000 päivätyssä kirjeessään, että 12 000 000 DEM:n määrä oli maksettu tytäryhtiöille huhti- ja kesäkuussa 1997 näiden yritysten osalta suunniteltua toista yksityistämistä varten. Saksan viranomaiset esittivät kyseisen kirjeen liitteessä "näiden varojen ensimmäisen jaon" asianomaisten tytäryhtiöiden kesken. ZEMAG-yhtiö mainitaan 10.3.2000 päivätyksen kirjeen liitteenä olevassa taulukossa kolme kertaa, ja kunkin maininnan kohdalla on esitetty rahamäärät, joiden yhteismäärä on 4 077 000 DEM.

134 Komissio on 1.8.2000 velvoittanut Saksan liittotasavallan asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan nojalla antamaan muun muassa "kaikki ne tiedot,

joiden perusteella voidaan määrittää, miten Lintra-holdingyhtiön kulut oli jaettu tytäryhtiöiden kesken”. Komissio huomautti myös, että koska kaikkia niitä tietoja, lukuja ja asiakirjoja, jotka ovat merkityksellisiä arvioitaessa tukien sääntöjenmukaisuutta, ei ole toimitettu, se katsoo olevansa velvollinen tekemään päätöksen hallussaan olevien tietojen perusteella.

- 135 Saksan viranomaiset vastasivat 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen 2.10.2000 päivätyllä kirjeellä, jonka liitteeksi ne olivat lisänneet valantehneen tilintarkastajan lausunnon. Näiden tietojen mukaan 7 910 000 DEM (12 000 000 DEM:n suuruudesta) oli kohdennettava tytäryhtiöihin tukien tosiasiallista käyttöä vastaavasti. ZEMAG-yhtiön osalta Saksan viranomaisten toimittama yleisluonteinen taulukko (joka sisältyi myös valantehneen tilintarkastajan lausuntoon) osoitti 107 000 DEM:n määrää, joka oli kohdennettava kyseiseen yritykseen. Jäljelle jääneen määrän eli 4 090 000 DEM:n (12 000 000 – 7 910 000) osalta Saksan viranomaiset esittivät, että kyseinen määrä oli kohdennettava yksinomaan Lintra-holdingyhtiöön, koska kyseisen määrän yksi osa (421 000 DEM) oli jaettu muihin yksityistämistoimenpiteisiin vuonna 1998 ja koska toisella osalla (3 669 000 DEM) oli rahoitettu Lintra-holdingyhtiön materiaali- ja henkilöstökuluja. Saksan viranomaiset lisäsivät myös, että tytäryhtiöihin kohdennettavasta määrästä oli ilmoitettu komissiolle asianomaisten yritysten toisen yksityistämisen yhteydessä.
- 136 Edellä esitetyistä Saksan viranomaisten komissiolle toimittamista tiedoista seuraa, että komissio saattoi riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä päätellä, että ZEMAG-yhtiö oli tosiasiallisesti hyötynyt väärin käytetyksi katsotun 12 000 000 DEM:n suuruisen osuuden yhdestä osasta.
- 137 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa kuitenkin kantajan sen väitteen johdosta, joka perustuu perustelujen riittämättömyyteen kantajalta takaisin vaaditun 4 077 000 DEM:n määrän osalta, että jäljempänä esitettävien syiden takia kyseinen väite on perusteltu.

- 138 On huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 253 artiklan vaatimusten täyttämiseksi päätöksen perustelujen on oltava kyseessä olevan toimenpiteen luonteen mukaisia ja niistä on selkeästi ja yksiselitteisesti ilmevä toimenpiteen tehneen yhteisön toimielimen päättely siten, että niille, joita toimenpide koskee, selviävät sen syyt ja että yhteisöjen tuomioistuimet voivat valvoa toimenpiteen laillisuutta. Vaikka perusteluissa ei tarvitse esittää kaikkia asiaan liittyviä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevia yksityiskohtia, niitä on kuitenkin arvioitava ottaen huomioon toimen sanamuodon lisäksi myös asiayhteys ja kaikki asiaa koskevat oikeussäännöt (asia C-56/93, Belgia v. komissio, tuomio 29.2.1996, Kok. 1996, s. I-723, 86 kohta; asia C-5/01, Belgia v. komissio, tuomio 12.12.2002, Kok. 2002, s. I-11991, 68 kohta; edellä 48 kohdassa mainittu asia Skibsværftsforeningen ym. v. komissio, tuomion 230 kohta ja asia T-158/96, Acciaierie di Bolzano v. komissio, tuomio 16.12.1999, Kok. 1999, s. II-3927, 167 kohta).
- 139 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa riidanalaisen päätöksen 45 perustelukappaleessa on esitetty se ainoa syy, johon Saksan liittotasavallalle asetettu velvoite periä takaisin 4 077 000 DEM:n määrä ZEMAG-yhtiöltä perustuu, ja tämä syy pohjautuu ”Saksan viranomaisten antamiin tietoihin”.
- 140 Kun otetaan huomioon riidanalaisen päätöksen taustat, on kuitenkin katsottava, että tällainen perustelu on riittämätön.
- 141 Kuten edellä 133 kohdassa on todettu, on huomattava, että Saksan viranomaiset olivat edellä mainitussa 10.3.2000 päivätyssä kirjeessään nimenomaisesti ilmoittaneet, että niiden komissiolle toimittamissa tiedoissa esitettiin vain 12 000 000 DEM:n määrän ”ensimmäinen jako” tytäryhtiöiden kesken. Saksan viranomaiset esittivät 2.10.2000 päivätyssä kirjeessään, joka annettiin vastauksena 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen, jossa oli kehoitettu antamaan ”kaikki ne tiedot, joiden perusteella

voidaan määrittää, miten Lintra-holdingyhtiön kulut on jaettu tytäryhtiöiden kesken”, edellä 135 kohdassa mainittuja laskelmia, joiden mukaan 107 000 DEM (12 000 000 DEM:n osuudesta) on kohdennettava ZEMAG-yhtiöön, tämän kohdentamisen merkitessä Saksan viranomaisten mukaan ”tukien tosiasiallista käyttöä”.

- 142 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysyttyä komissiolta syistä, joiden takia 4 077 000 DEM:n määrä oli riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa kohdennettu ZEMAG-yhtiöön, komissio ilmoitti, että niiden tietojen perusteella, jotka Saksan viranomaiset olivat toimittaneet vastauksena 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen, ei ollut mahdollista ymmärtää, miten 107 000 DEM:n määrä, joka muodostui saatavista, jotka perustuivat Lintra-holdingyhtiön tytäryhtiöille tekemiin maksuihin, ja saatavista, joita tytäryhtiöillä väitetysti oli holdingyhtiöltä, oli laskettu. Saksan viranomaiset eivät olleet liioin yksityiskohtaisemmin selittäneet lopputulokseksi saatua lukua. Komissio lisäsi, että on sitä vastoin kiistatonta, että 12 000 000 DEM:n maksuvalmiuslaina on vaadittava takaisin kokonaisuudessaan ja että edellä mainitussa 10.3.2000 päivätyssä Saksan viranomaisten kirjeessä esitetty jako on täsmällisempien ja selvempien tietojen puuttuessa ollut komission esittämän palauttamismääräyksen perustana.
- 143 Edellä esitetystä seuraa, että komissio on määrännyt ZEMAG-yhtiön palauttamaan 4 077 000 DEM:n määrän ilman että se on näyttänyt toteen tai edes selittänyt niitä syitä, joiden perusteella tällaista määrää vaaditaan.
- 144 Pitää toki paikkansa, että kuten komissio on esittänyt, tavoite eli 12 000 000 DEM:n määrän periminen takaisin on saavutettava. On kuitenkin täsmennettävä, että yksityiskohtaisia sääntöjä näiden tukien jakautumisesta niiden tosiasiallisten saajien kesken ei voida vahvistaa niin, että tällöin laiminlyödään riidanalaisen päätöksen riittävä perusteleminen ja tukeudutaan pelkkään olettamaan.

145 Vaikka komissio voi tältä osin asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan nojalla tekemässään välipäätöksessä päättää kyseisen asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti tutkintamenettelyn päättämisestä saatavilla olevien tietojen perusteella, ”jollei jäsenvaltio noudata tietojen antamista koskevaa välipäätöstä”, komissio ei kuitenkaan vapaudu velvollisuudesta selvittää oikeudellisesti riittävällä tavalla niitä syitä, jotka ovat johtaneet sen katsomaan, että tietoja, jotka jäsenvaltio on antanut vastauksena välipäätökseen, ei voida ottaa huomioon lopullisessa päätöksessä, jonka komissio tulee tekemään. Tällaista tilannetta ei nimittäin voida samaistaa tilanteeseen, jossa jäsenvaltio jättää antamatta komissiolle kaikki tiedot vastauksena asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan 3 kohdan nojalla tehtyyn välipäätökseen, jolloin perustelut voivat rajoittua siihen, että huomautetaan jäsenvaltion jättäneen vastaamatta kyseiseen välipäätökseen. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio oli siis velvollinen esittämään riidanalaisessa päätöksessä syyt, joiden takia se katsoi, että tietoja, jotka Saksan viranomaiset olivat antaneet vastauksena 1.8.2000 tehtyyn välipäätökseen, ei voitu ottaa huomioon määrittäessä niiden tukien määrää, jotka ZEMAG-yhtiön oli palautettava.

146 On myös huomattava, että Saksan liittotasavalta oli edellä 135 kohdassa mainitussa 2.10.2000 päivätyssä kirjeessään kiinnittänyt komission huomiota asianomaisille tytäryhtiöille niiden toisen rakenneuudistuksen yhteydessä myönnettyjä tukia koskevaan uuteen ilmoitukseen, kuten riidanalaisen päätöksen 41 perustelukappaleessa on todettu. Komissio ei kuitenkaan voinut riidanalaisen päätöksen tekemishetkellä olla tietämätön siitä, että se oli 1.2.2001 eli noin kaksi kuukautta ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä päättänyt aloittaa ZEMAG-yhtiölle myönnettyjen rakenneuudistustukien osalta muodollisen tutkintamenettelyn, johon liittyen se oli julkaissut *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* huomautusten esittämistä koskevan tiedonannon (EYVL C 133, s. 3), jossa se totesi, että kyseiselle yhtiölle 1.1.1997 lähtien myönnetystä tukimäärästä ”107 000 DEM:n suuruisia tukea on tarkasteltu asiaa C-41/99, Lintra Beteiligungsholding GmbH, koskevassa päätöksessä”, eli siinä menettelyssä, joka johti riidanalaisen päätöksen tekemiseen. Komission olisi näin ollen pitänyt perustella ainakin kyseisen ZEMAG-yhtiön kohdennetun määrän ja riidanalaisessa päätöksessä huomioon otetun määrän välinen ero.

- 147 Tästä seuraa, että riidanalainen päätös on EY 253 artikla huomioon ottaen riittämättömästi perusteltu siltä osin kuin se koskee Saksan liittotasavallan velvollisuutta periä ZEMAG-yhtiöltä takaisin 4 077 000 DEM:n suuruinen tuki.
- 148 Riidanalaisen päätöksen 3 artikla on edellä esitetty huomioon ottaen kumottava siltä osin kuin Saksan liittotasavalta on siinä velvoitettu perimään takaisin asian T-111/01 kantajalta 3 195 559 DEM:n suuruinen tuki korkoineen ja toisaalta asian T-133/01 kantajalta 6 496 271 DEM:n suuruinen tuki korkoineen.
- 149 Näin ollen ei ole tarpeen lausua kantajien yhteisestä kanneperusteesta, joka perustuu siihen, että jakoperusteet, joiden mukaisesti palautettava 22 978 000 DEM:n määrä jakautuu kantajien kesken, on vahvistettu mielivaltaisesti, sillä edellä mainitun määrän perusteella laskettujen riidanalaiden tukien palauttamista koskeva määräys on kumottu kantajien osalta. Ei liioin ole tarpeen lausua yhteisestä kanneperusteesta, joka perustuu riidanalaiden tukien palauttamisvelvollisuuden kohdentamiseen liittyvään väitettyyn virheeseen, joka johtuu asian T-111/01 ja asian T-133/01 kantajien yhtiöosuusien luovutuksesta, sillä riidanalaiden tukien palauttamista koskeva määräys on kumottu näissä molemmissa asioissa.

Oikeudenkäyntikulut

- 150 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyn-

tikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian olennaisilta osin, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien asiaan T-111/01 liittyvää väli-toimimenettelyä koskevat kulut, kantajien vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Valtiontuesta, jonka Saksa on toteuttanut EFBE Verwaltungs GmbH & Co. Management KG:n hyväksi (nykyisin Lintra Beteiligungsholding GmbH, yhdessä Zeitzer Maschinenin, Anlagen Geräte GmbH:n, LandTechnik Schlüter GmbH:n, ILKA MAFA Kältetechnik GmbH:n, SKL Motoren- und Systembautechnik GmbH:n, SKL Spezialapparatebau GmbH:n, Magdeburger Eisengießerei GmbH:n, Saxonía Edelmetalle GmbH:n ja Gothaer Fahrzeugwerk GmbH:n kanssa), 28 päivänä maaliskuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/673/EY 3 artikla kumotaan siltä osin kuin Saksan liittotasavalta on siinä velvoitettu perimään takaisin Saxonía Edelmetalle GmbH -nimiseltä yhtiöltä 3 195 559 DEM korkoineen ja Zeitzer Maschinen, Anlagen Geräte (ZEMAG) GmbH -nimiseltä yhtiöltä 6 496 271 DEM:n suuruinen tuki korkoineen.

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, mukaan lukien asiaan T-111/01 liittyvää välimenettelyä koskevat kulut.**

Vesterdorf

Jaeger

Mengozzi

Martins Ribeiro

Dehousse

Julistettiin Luxemburgissa 11 päivänä toukokuuta 2005.

H. Jung

kirjaaja

B. Vesterdorf

presidentti

Sisällys

Asiaa koskevat oikeussäännöt	II - 1587
Asian käsittelyn aiemmat vaiheet	II - 1590
Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset	II - 1596
Oikeudellinen arviointi	II - 1598
Yhteinen kanneperuste, joka perustuu kantajien oikeuksien loukkaamiseen EY 88 artiklan 2 kohdan mukaisessa menettelyssä	II - 1599
Asianosaisten lausumat	II - 1599
— Asia T-111/01	II - 1599
— Asia T-133/01	II - 1601
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1602
Kanneperuste, joka perustuu riidanalaisessa päätöksessä oleviin tosiseikkoja koskeviin virheisiin (asia T-133/01)	II - 1608
Asianosaisten lausumat	II - 1608
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1609
Kanneperuste, joka perustuu väitetysti virheelliseen toteamukseen komission 13.3.1996 tekemässä päätöksessä hyväksytyjen tukien väärinkäyttämistä (asia T-111/01)	II - 1612
Asianosaisten lausumat	II - 1612
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1614
— 13.3.1996 tehdyn päätöksen ulottuvuus	II - 1615
— Toteamus sen tukimäärän väärinkäytöstä, jonka palauttamista asian T-111/01 kantajalta vaaditaan	II - 1617
	II - 1641

Yhteinen kanneperuste, joka perustuu komission virheeseen riidanalaisen tukien saajan määrittämisessä	II - 1623
Asianosaisten lausumat	II - 1623
— Asia T-111/01	II - 1623
— Asia T-133/01	II - 1625
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta	II - 1626
— Riidanalaisia tukia koskeva takaisinperimismääräys riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa esitetyn 22 978 000 DEM:n suuruisen tukiosuuden osalta (asiat T-111/01 ja T-133/01)	II - 1628
— Määräys riidanalaisen tukien perimisestä takaisin siltä osin kuin kyse on riidanalaisen päätöksen 3 artiklassa mainitusta 12 000 000 DEM:n suuruisesta osuudesta (asia T-133/01)	II - 1632
Oikeudenkäyntikulut	II - 1638